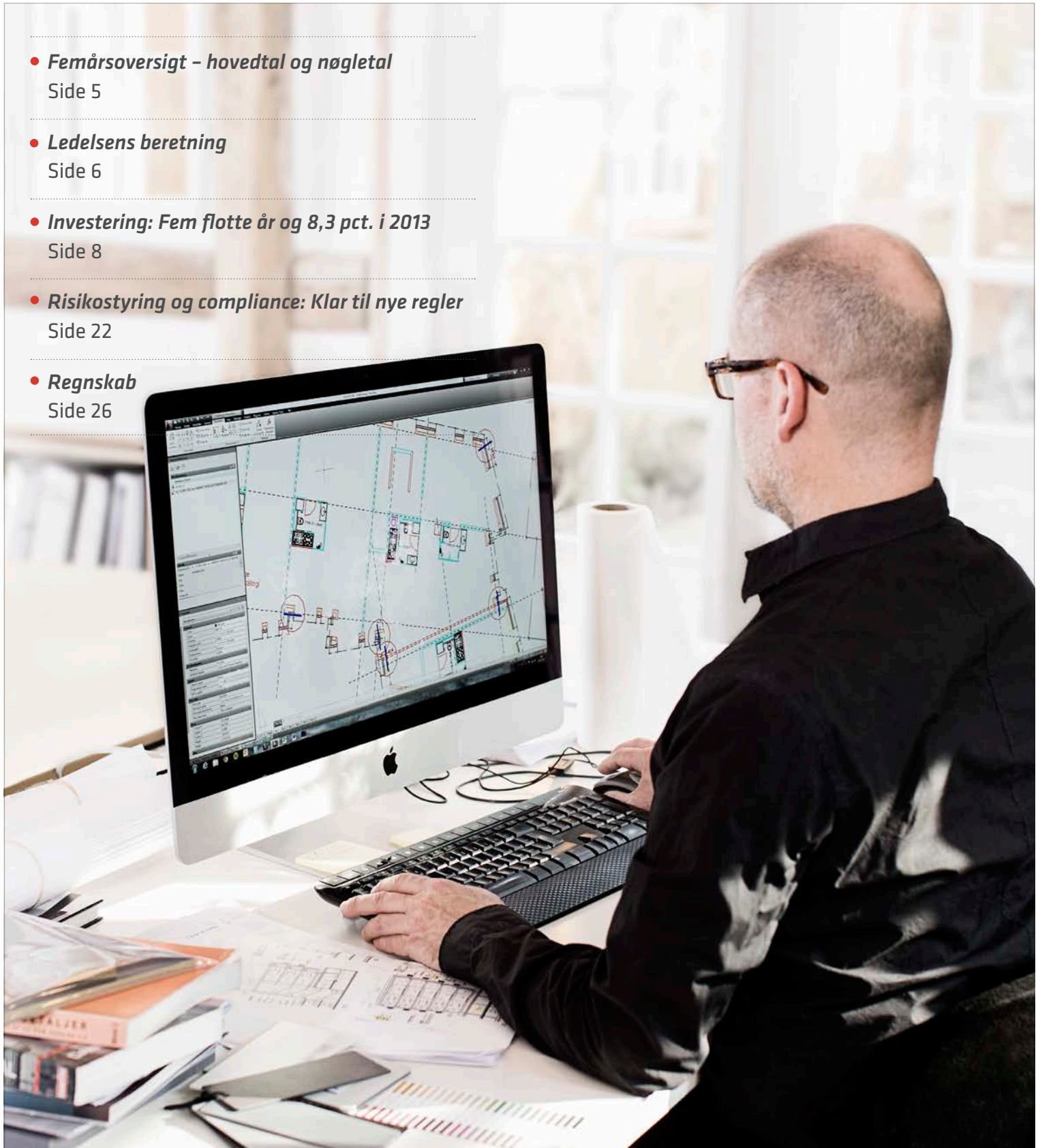

Årsrapport 2013

Arkitekternes Pensionskasse

CVR-nr: 2207 8615

- **Femårsoversigt - hovedtal og nøgletal**
Side 5
- **Ledelsens beretning**
Side 6
- **Investering: Fem flotte år og 8,3 pct. i 2013**
Side 8
- **Risikostyring og compliance: Klar til nye regler**
Side 22
- **Regnskab**
Side 26

Din pensionskasse er en del af administrationsfællesskabet Unipension, som består af Arkitekternes Pensionskasse (AP), MP Pension – Pensionskassen for Magistre & Psykologer (MP) og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger (PJD).

Vi er medlemsejede pensionskasser, og det er vores mission at tilbyde højtuddannede og deres familier økonomisk tryghed hele livet gennem konkurrencedygtige pensioner, produkter og services.

 ADMINISTRATIONSFÆLLESSKABET
Unipension

 PENSIONSKASSEN
Arkitekter

 PENSIONSKASSEN
Jordbrugsakademikere & Dyr læger

 PENSIONSKASSEN
Magistre & Psykologer

Indhold

Femårsoversigt – hovedtal og nøgletal	5
Ledelsens beretning	
• Fem år med Unipension	6
• Investering: Fem flotte år og 8,3 pct. i 2013	8
• Fem år med ny investeringsafdeling	13
• CSR: Fem år med ansvarlige investeringer	15
• Omkostninger: Fem år med mere for mindre	16
• Medlemsservice: Vi vil højne interessen	19
• Medlemmernes ambassadør	21
• Risikostyring og compliance: Klar til nye regler	22
• Resultat og balance	24
• Forventninger til 2014	25
Regnskab	
• Ledelsens påtegning	27
• Den uafhængige revisors erklæringer	28
• Resultatopgørelse	29
• Balance	30
• Egenkapitalopgørelse	32
• Noter til regnskabet	33

Udvikling i medlemstal 2009-2013	2013	2012	2011	2010	2009
Erhvervsaktive medlemmer primo	6.765	6.641	6.545	6.431	6.392
Tilgang	374	340	302	284	208
Afgang: Pensioneringer	-159	-136	-146	-109	-101
Dødsfald	-6	-9	-11	-10	-4
Udtrædelser	-97	-71	-49	-51	-64
Erhvervsaktive medlemmer ultimo	6.877	6.765	6.641	6.545	6.431
Pensionerede medlemmer ultimo	1.264	1.137	1.036	920	852
Ægtefælle- og børnepensionister ultimo	329	328	313	313	304
Medlemmer i alt	8.470	8.230	7.990	7.778	7.587

Niels Erik Petersen
Investeringschef

Jakob Hermansen
Chief Risk Officer

Åse Kogsbøll
Sekretariatschef

Jens Munch Holst
CFO (Chief Financial
Officer)

Steen Ragn
Chefaktuar

Kenneth Petersen
Medlemschef

Cristina Lage
Administrerende
direktør

På billedet ses pensionskassens øverste ledergruppe, som er fælles for de tre pensionskasser under Unipension.

(beløb i mio. kr.)

Nøgletal og femårsoversigt (koncernen)	2013	2012	2011	2010	2009
Resultatopgørelse					
Medlemsbidrag	293	289	261	244	232
Investeringsafkast før skat	537	750	161	421	600
Pensionsafkastskat	-78	-117	-24	-55	-84
Pensionsydelser	-201	-175	-149	-110	-91
Ændring i pensionshensættelser	-124	-118	-160	-353	-454
Året tilskrevne bonus	-167	-160	-119	-91	-117
Ændring i særlige bonushensættelser	-45	-79	3	-6	-37
Pensionsmæssige administrationsomkostninger	-8	-8	-8	-7	-7
Pensionsteknisk resultat	113	275	-56	-82	-93
Årets resultat	208	383	-36	43	41
Balance					
Aktiver:					
Ejendomme	570	694	599	589	797
Kapitalandele (aktier mv.)	2.483	2.017	1.743	1.628	1.193
Investeringsforeningsandele	380	595	693	808	1.169
Obligationer	3.529	3.633	3.127	2.891	2.859
Indlån i kreditinstitutter	258	178	186	0	0
Likvide beholdninger og andre aktiver	634	376	269	187	247
Aktiver i alt	7.855	7.493	6.616	6.103	6.265
Aktiver i alt, pensionskassen	7.022	6.560	5.831	5.631	6.257
Passiver:					
Egenkapital	1.575	1.403	1.052	1.124	1.146
Pensions- og erstatningshensættelser	4.998	4.707	4.430	4.150	3.706
Kollektivt bonuspotentiale	-	-	-	-	-
Særlige bonushensættelser	351	306	227	230	224
Gæld og periodeafgrænsningsposter	930	1.076	907	599	1.188
Passiver i alt	7.855	7.493	6.616	6.103	6.265
Afkastnøgletal					
1. Afkast før pensionsafkastskat	8,3%	13,1%	2,9%	8,3%	13,3%
2. Afkast efter pensionsafkastskat	7,1%	11,0%	2,5%	7,2%	11,4%
Omkostnings- og resultatnøgletal					
3. Omkostningsprocent af medlemsbidrag	2,65%	2,66%	3,18%	3,07%	3,20%
4. Omkostningsprocent af hensættelser	0,16%	0,17%	0,19%	0,19%	0,20%
5. Omkostninger per medlem	932 kr.	947 kr.	1.055 kr.	976 kr.	990 kr.
6. Omkostningsresultat	0,01%	0,02%	0,02%	0,01%	0,01%
7. Risikoresultat	-0,16%	0,14%	0,12%	0,41%	-0,23%
Konsolideringsnøgletal					
8. Bonusgrad	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
9. Medlemskapitalgrad	7,1%	6,5%	5,1%	5,5%	5,7%
10. Egenkapitalgrad	31,6%	29,9%	23,9%	27,1%	29,3%
11. Overdækningsgrad	35,5%	33,1%	25,8%	29,6%	32,2%
12. Solvensdækning	1.239%	1.117%	913%	1.112%	1.292%
Forrentningsnøgletal					
13. Egenkapitalforrentning før skat	15,4%	33,7%	-5,4%	0,0%	0,0%
14. Egenkapitalforrentning efter skat	14,0%	31,4%	-6,6%	-1,9%	-1,9%
15. Forrentning af hensættelser til pensionsaftaler før skat	5,4%	5,7%	4,4%	7,4%	16,2%
19. Forrentning af særlige bonushensættelser før skat	8,3%	13,0%	2,9%	8,0%	13,5%

Der er kun vist hoved- og nøgletal for koncernen, idet de er sammenfaldende med moderselskabet med undtagelse for aktiver i alt. Nøgletal 16-18 er ikke relevante for pensionskassen og gengives derfor ikke. Se kønsfordeling i vores ledelse på side 47.

Fem år med Unipension

Når vi ser på, hvordan det er gået vores pensionskasse og samarbejdet i Unipension, ser vi en god historie. Men de kommende år byder på udfordringer, vi med fordel kan møde med endnu mere samarbejde og partnerskaber.

I 2008 dannede vi Unipension sammen med MP Pension – Pensionskassen for Magistre & Psykologer og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger. Vi ønskede at være fælles om administration og investeringer for at høste stordriftsfordele, og vi tre pensionskasser passede godt sammen: Vi og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger var allerede sammen og havde erfaring med at strømline og modernisere vores pensionsprodukter, mens MP Pension havde størrelsen og it-systemet.

• *Når vi ser på resultatet af vores samarbejde, ser vi en god historie med overskrifterne høje afkast, faldende omkostninger og en forbedret medlemservice.*

Det meste af 2008 brugte vi på at komme på plads i det nye fællesskab samtidig med, at medlemmerne ikke måtte opleve forringelser af serviceniveauet. Perioden fra 2009 til 2013 er dermed fællesskabets første femårsperiode i almindelig drift, så denne årsberetning er en god anledning til at gøre status og se på, hvad vi har fået ud af at gå med i Unipension.

Når vi ser på resultatet af vores samarbejde, ser vi en god historie med overskrifterne høje afkast, faldende omkostninger og en forbedret medlemservice.

Høje afkast

I løbet af 2008 byggede vi en ny investeringsafdeling op, og med den er vores afkast forbedret

væsentligt de seneste fem år. Vi kender ikke i skrivende stund vores konkurrenters afkast, men det er vores forventning, at vi inden generalforsamlingen kan lave sammenligninger, hvor alle tre pensionskasser under Unipension ligger helt i top både i 2013 og i perioden 2009-2013. Med Unipension er vi gået fra afkast på eller under gennemsnittet til afkast i toppen af det danske pensionsmarked, og det langsigtede afkast er afgørende for størrelsen på medlemmernes pensioner.

I samme periode har vi effektiviseret de administrative processer på investeringsområdet og strømlinet det tekniske set-up, så mængden af manuelle processer er minimeret. Disse tiltag har reduceret vores fejlmargen.

Faldende omkostninger

Da vi dannede Unipension, var formålet at opfylde nye myndighedskrav, udvikle vores pensionskasser og nedbringe omkostningerne til administration på én og samme tid. De seneste fem år har vi arbejdet med at optimere den daglige drift i hele organisationen, og det har båret frugt: Administrationsomkostningerne er faldet igen i 2013, og de er faldet samlet set i perioden 2009-2013. Formålet med Unipension er altså opfyldt: Medlemmerne har fået mere for mindre.

Men selv om vi fortsætter optimeringen de kommende år, bliver det sværere og sværere at blive ved med at effektivisere og forbedre vores processer. Det er der to overordnede årsager til: Myndighedskrav og udbygning af vores med-

lemsservice. Der er desuden grænser for, hvor meget mere vi kan optimere og nedbringe omkostningerne uden samtidig at samarbejde endnu bredere eller indgå partnerskaber.

Det var da også denne erkendelse, som førte til hensigtserklæringen om samarbejde med Forca i april 2013. Vi gennemførte en analyse, som kortlagde de økonomiske aspekter for begge parter i et samarbejde. Samarbejdet om analysen var godt og konstruktivt, og vi glædede os over den professionalisme, der blev lagt for dagen. Konklusionen på analysen var imidlertid, at samarbejdet ikke kunne gennemføres på vilkår, som kunne tilfredsstillе både Forca og os.

Bedre service og rådgivning

Siden slutningen af 2008 har vi gennemført en fuldstændig ensretning af processer, produkter og services til medlemmerne. Medlemsrådgivningen har fået et stort løft samtidig med, at vi har frigjort resurser til at møde medlemmerne ansigt til ansigt rundt om i landet på arbejdspladser, på seminarer og til møder hos de faglige organisationer.

Rådgiverne har nu ét fælles it-system, så hvor de før skulle navigere rundt i flere systemer, bruger den enkelte rådgiver nu tiden med medlemmet på den individuelle rådgivning, som medlemmet efterspørger.

Med samarbejdet i Unipension fik vi mulighed for at investere i 'Min Pension' i 2010. Her kan medlemmerne få et samlet overblik over deres pension 24 timer i døgnet. Man kan for eksempel simulere ændringer i pensionsordningen i realtid og se, om pensionens størrelse svarer til det ønskede indtægtsniveau. Og man kan bede om ændringer i sin pensionsordning, se brevslinger med pensionskassen og booke gratis rådgivning af enhver art, herunder virtuel rådgivning.

Vi har høstet, og nu skal vi så

Konklusionen i denne årsrapport er, at vi har høstet flere frugter af samarbejdet i Unipension – høje afkast, faldende omkostninger og bedre

medlemsservice samtidig med, at vi hver især bevarer vores selvstændige pensionskasser med egne pengetanke og strategiske beslutninger. Nu er det tid til at så nye frø for at fremtidssikre både pensionskassen og samarbejdet i Unipension.

2013 har været et lærerigt år, hvor hele vores organisation er blevet trykprøvet, og det har gjort os stærkere. Vores strategi er fortsat at samarbejde med andre, hvis det er til medlemmernes fordel. Derfor er vi hele tiden åbne for nye samarbejdsmuligheder og partnerskaber.

På bestyrelsens vegne

Mette Carstad

Formand for bestyrelsen

Investering: Fem flotte år og 8,3 pct. i 2013

Vores investeringsafdeling, som kom helt på plads i slutningen af 2008 efter dannelsen af Unipension, har nu slået markedsafkastet og leveret mere end konkurrencedygtige afkast til medlemmerne fem år i træk.

Pensionskassens investeringsafkast i 2013 blev 8,3 pct., og vi bevarede vores finansielle styrke trods globale gældskriser, rekordlave renter og store udsving på de finansielle markeder. Det har igen muliggjort en kontorente – forrentning til medlemmerne – på 5,02 pct. før skat og 4,25 pct. efter skat.

I femårsperioden 2009-2013 har det akkumulerede investeringsafkast været 54,7 pct. før skat, mens den akkumulerede kontorente har været 26,1 pct. før skat og 21,8 pct. efter skat.

Det vil altså sige, at 100 kr. investeret i 2009 er blevet til 155 kr. før skat i 2013. Det er en af pensionsbranchens allerbedste forrentninger – både hvad angår investeringsafkastet og kontorenten.

Vi ønsker at holde kontorenten så stabil som muligt, så medlemmerne ikke oplever svingende pensioner. Derfor bruger vi forskellen mellem det højere investeringsafkast og kontorenten til at opbygge og vedligeholde en kapitalbuffer, som bruges i de år, hvor investeringsafkastet er lavere end kontorenten.

• **Investeringsafkastet**

er det realiserede resultat af pensionskassens investeringer.

• **Markedsafkastet**

er det benchmark, vi bruger til at vurdere vores afkast inden for de forskellige investeringskategorier som for eksempel aktier og obligationer. Eksempelvis er markedsafkastet for danske aktier OMXC Total på fondsbørsen. Læs mere om vores benchmark på www.unipensioninvest.dk.

Markedsafkast

Markedsafkastet blev 7,6 pct. i 2013. I *tabel 1* kan man se pensionskassens merafkast efter omkostninger i forhold til markedsafkastet for perioden 2009-2013. Tallene viser, at vi har præsteret bedre end det gennemsnitlige markedsafkast i hele perioden, og at investeringsomkostningerne i gennemsnit har udgjort 0,4 pct. af investeringsaktiverne.

Figur 1 viser perioden 2009-2013 dels med vores realiserede investeringsafkast, dels med mar-

Tabel 1: Afkast og omkostninger	2009	2010	2011	2012	2013	Akk. 2009-2013
Investeringsafkast efter omkostninger (pct.)	20,6	15,7	3,3	12,6	9,2	77,2
Markedsafkast (pct.)	18,4	13,1	3,0	10,8	7,6	64,4
Merafkast (pct.)	2,2	2,6	0,3	1,8	1,6	12,8
Merafkast (mio. kr.)	82	108	13	91	92	386
Investeringsomkostninger (pct. af formue)	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	2,0

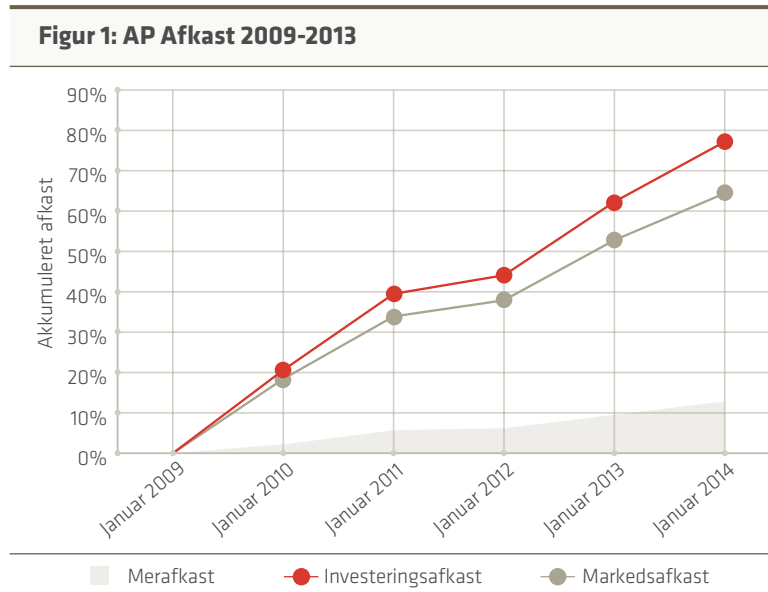
Bemærk, at alle tal i tabellen er beregnet ekskl. ejendomme.

kedsafkastet. Figuren viser også merafkastet, som er forskellen mellem det realiserede investeringsafkast efter omkostninger og markedsafkastet i procentpoint. Vi har klaret os bedre end markedsafkastet fem år i træk, og det har givet medlemmerne 12,8 pct. i akkumuleret merafkast. Læs mere om vores benchmark på www.unipensioninvest.dk.

Brancheafkast

Markedsafkastet er interessant i forhold til at vurdere, om vi har klaret os godt i forhold til markederne generelt med den investerings-sammensætning, bestyrelsen har valgt. Men for medlemmerne, som skal godkende årsrapporten på generalforsamlingen, er det også interessant at se, hvordan vi har klaret os i forhold til vores konkurrenter og samarbejdspartnere i pensionsbranchen.

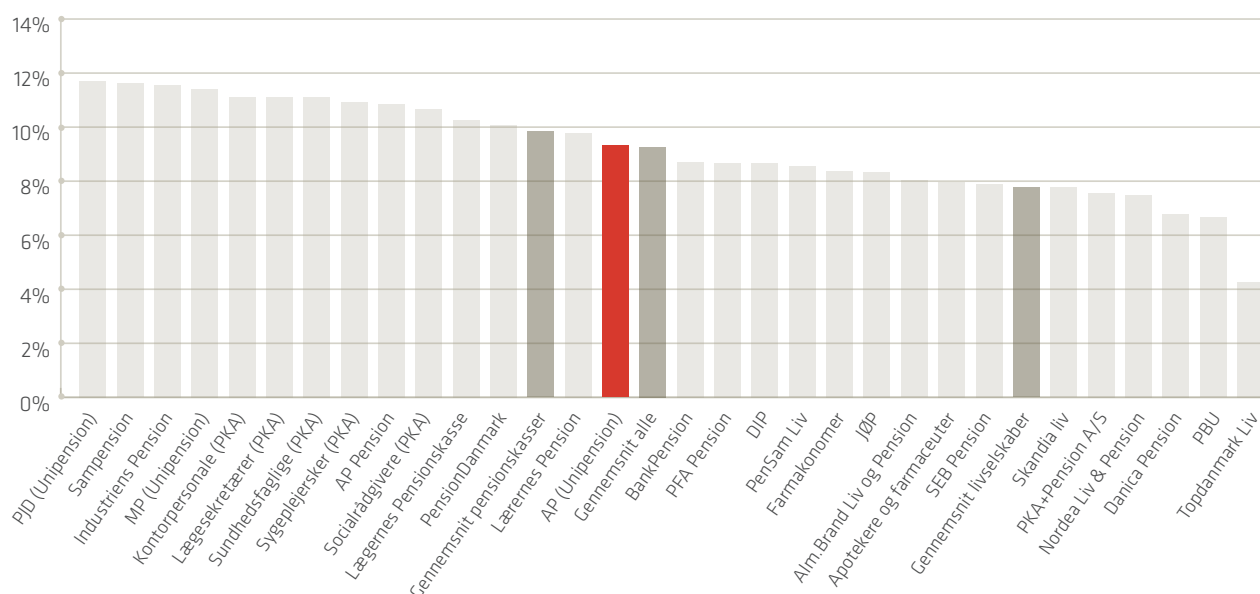
Figur 2 viser en sammenligning af Nøgletal 1 (N1) "Afkast før skat" fra de officielle årsregnskaber, som er indberettet til Finanstilsynet. Nøgletal er forholdstal, der belyser centrale sammenhænge i pensionskassens økonomi, og som er regnet efter Finanstilsynets beregningsmodeller. Nøgletal 1 tager ikke højde for selskabernes

Figuren viser vores realiserede investeringsafkast, markedsafkastet og merafkastet forstået som forskellen mellem de to førstnævnte. Alle tal er beregnet ekskl. ejendomme.

risikoprofil. Tallene indeholder ikke 2013-tal, da disse ikke var kendt ved redaktionens slutning. Forskellen i afkast mellem AP, MP Pension (MP) og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrslæger (PJD) skyldes primært drifts- og investeringsafkastet på ejendomsinvesteringer.

Figur 2: Gennemsnitlige investeringsafkast før skat 2009-2012 (Nøgletal 1)

Kilde: Finanstilsynets nøgletalsdatabase på www.ftnet.dk.

De finansielle markeder i 2013

De finansielle markeder i 2013 har været kendetegnet ved stigende aktiemarkeder under positiv påvirkning af et moderat økonomisk opsving i USA kombineret med en lempelig pengepolitik fra centralbankerne i USA, Europa og Japan.

Medlemmernes samlede aktiver udgjorde 7,9 mia. kr. ultimo 2013.

Året har også budt på mindre uro om de gældsmæssige udfordringer i Sydeuropa, og effekten kan vi aflæse i de generelt faldende renter på landenes statsobligationer i forhold til de tyske, som anses for meget sikre. Men på trods af den moderate stabilisering af de økonomiske og

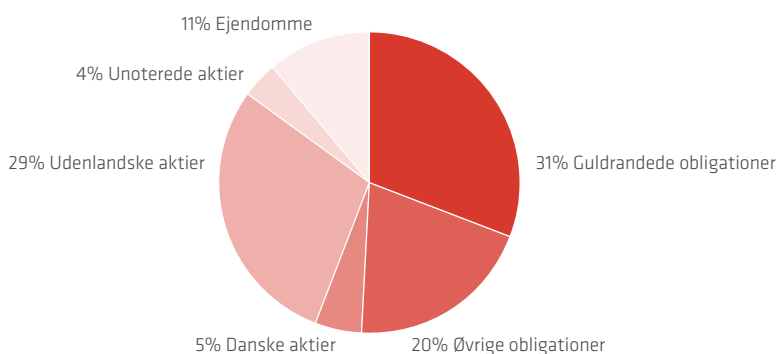
Forventninger til 2014

Der har været en vis fremgang at spore i verdensøkonomien i 2013, men udfordringerne er fortsat store i form af høj arbejdsløshed og lave investeringer i USA og Vesteuropa. I 2014 bliver den amerikanske pengepolitik for første gang siden finanskrisens start i 2008/09 mindre ekspansiv end tidligere. Det kommer til at præge de finansielle markeder i 2014, og vi forventer, at investeringsafkastene bliver mindre end de relativt høje afkast i 2013.

Investerings sammensætning (aktivfordeling)

Medlemmernes samlede aktiver udgjorde 7,9 mia. kr. ultimo 2013. I figur 3 ses investerings sammensætningen ultimo 2013.

Figur 3: Investerings sammensætning i 2013

finansielle forhold i Sydeuropa er den internationale økonomi stadig udfordret af for eksempel høj ledighed, lav vækst og høje gælds niveauer.

Centralbankernes pengepolitik har været et væsentligt fokusområde for de finansielle markeder i 2013, og politikken har været ganske lempelig. Men det moderate opsving i USA har øget markedernes forventninger til en strammere pengepolitik i USA, og det har bidraget til stigende amerikanske renter. Det har igen medvirket til et lavere afkast på amerikanske statsobligationer og Emerging Markets-obligationer udstedt i amerikanske dollars (USD).

Obligationer

Vores obligationsinvesteringer er delt i en internt forvaltet portefølje, som udgør cirka 60 pct. af den samlede obligationsportefølje og en eksternt forvaltet portefølje, der udgør cirka 40 pct. Den internt forvaltede portefølje består primært af danske stats- og realkreditobligationer, mens den eksternt forvaltede portefølje består af højt forrentede virksomhedsobligationer (High Yield) og obligationer udstedt i Emerging Markets. I 2013 blev afkastet på obligationerne negativt påvirket af rentestigninger på for eksempel danske og amerikanske 10-årige statsobligationsrenter, som er steget med henholdsvis cirka 0,5 pct. og cirka 1,0 pct. siden årets start.

Tabel 2 viser vores afkast på obligationer i 2013. Merafkastet på 1,7 pct. skyldes blandt andet udvælgelse af danske stats- og realkreditobligationer samt en overvægt af High Yield, der har givet et markant højere afkast end Emerging Markets Debt.

Aktier

Vores aktieinvesteringer er opdelt i danske aktier, udenlandske aktier og unoterede aktier, hvoraf udenlandske aktier udgør den største andel. Afkastet i 2013 har været positivt påvirket af markante stigninger på aktiemarkeder-

Tabel 2: Afkast obligationer (pct.)	Pensionskassen	Markedsafkast	Merafkast
Danske stats- og realkreditobligationer	1,1	-0,7	1,8
High Yield og Emerging Markets Debt	-2,3	-4,5	2,2
Obligationer i alt	-0,2	-1,9	1,7

Tabel 3: Afkast aktier (pct.)	Pensionskassen	Markedsafkast	Merafkast
Danske aktier	24,1	24,7	-0,5
Udenlandske aktier	14,7	13,5	1,2
Unoterede aktier*	8,7	13,5	-4,8
Aktier i alt	15,2	14,9	0,4

*Målepunktet for unoterede aktier er afkastet på børsnoterede aktier.

ne, hvor særligt danske aktier har givet et højt afkast.

Tabel 3 viser vores afkast på aktier i 2013. Merafkastet på 0,4 pct. skyldes dels et merafkast på udenlandske aktier skabt ved en overvægt i Small Cap-aktier i forhold til sammensætningen af det globale aktiemarked, dels et merafkast skabt hos eksterne forvaltere.

Afkast efter investeringsomkostninger

Vi har en høj grad af aktiv forvaltning, hvor vi sigter efter et merafkast i forhold til markedet. Med passiv forvaltning er det anderledes – her sigter man efter et markedsafkast, som svarer til et specifikt indeks, for eksempel det danske C20 aktieindeks.

Når vi opnår bedre afkast end markedet, er der mere til medlemmerne efter investeringsomkostninger. Vi har estimeret, at vores aktive forvaltning efter omkostninger i 2009-2013 har givet ca. 460 mio. kr. mere til medlemmerne, end hvis vi havde haft passiv forvaltning.

Omkostningerne ved aktiv forvaltning er højere end omkostningerne ved passiv forvaltning. Derfor omlægger flere og flere pensionskasser og pensionsselskaber store dele af deres porteføljer til passiv forvaltning.

Aktiv eller passiv forvaltning?

Argumenterne for passiv forvaltning bygger på

en række antagelser om markedsligevægt og effektive markeder, og det er langt fra altid i overensstemmelse med virkeligheden.

Empiri viser, at graden af effektivitet i et marked varierer over tid. Markeder, der ellers har været effektive, kan blive midlertidigt ineffektive for eksempel som følge af regulatoriske ændringer. På samme måde kan højrentelandede bevæge sig fra at være ineffektive mod en højere grad af effektivitet. Hvis et marked i høj grad er effektivt, er passiv forvaltning hensigtsmæssig, mens markeder, der viser tegn på ineffektivitet, giver gode muligheder for aktiv forvaltning.

Aktiv forvaltning står og falder med de investeringsmæssige kompetencer og evnen til at agere i markedet for at skabe merafkast efter omkostninger. En dygtig aktiv forvalter, der agerer i et mindre effektivt marked, kan skabe et markant bedre resultat end en passiv forvalter i samme marked.

Vi ser ikke valget mellem aktiv forvaltning og passiv forvaltning som enten/eller. For os er fordelingen en dynamisk størrelse, der afhænger af aktuelle markedsforhold.

Intern eller eksternt forvaltning?

Vi har både eksternt og internt forvaltede midler, som vi investerer både aktivt og passivt afhængigt af det marked, vi agerer i.

Hvis der er muligheder i et marked, forsøger vi at udnytte dem ved aktiv forvaltning enten internt eller eksternt forvaltet. Er et marked tæt på effektivt, er forvaltningen ofte passiv med lavere omkostninger. Vi forsøger således at opnå det højest mulige afkast efter omkostninger til medlemmerne ved at tilpasse investeringerne efter markedsforholdene.

Intern forvaltning er billigere end ekstern forvaltning, og det gør forholdet mellem intern og ekstern forvaltning mindst lige så vigtigt for det generelle omkostningsniveau som forholdet mellem aktiv og passiv forvaltning. Vi har en høj grad af intern forvaltning, og det betyder, at vores samlede investeringsomkostninger er lave.

Status på strategi for ejendomsinvesteringer

Bestyrelsen vedtog i 2012 en ny strategi for ejendomsinvesteringer for at sikre et højere langsigtet afkast og en bedre risikospredning primært gennem investeringer i globale ejendomsfonde. Det medførte fire ændringer:

- Pensionskassens ejendomme blev udbudt til salg.
- Vi påbegyndte etableringen af en mere globalt orienteret ejendomsportefølje med hovedvægt i Europa og USA.

- Bestyrelsen vedtog i august at udvide retningslinjerne for ansvarlige investeringer til at omfatte investeringer i fast ejendom og Private Equity (unoterede selskaber).

- Vi har oprettet Unipension Ejendomme P/S, som er en fælles fond med danske erhvervs-ejendomme.

Arbejdet med at implementere ejendomsstrategien følger planen, og der har generelt været en pæn interesse fra potentielle købere. Det gælder især beboelsesejendomme og centralt beliggende erhvervs-ejendomme. I løbet af 2013 har vi afhændet cirka 17 pct. af pensionskassens ejendomme, og salgsprocessen fortsætter i 2014.

Vores finansielle styrke gør, at vi har tid til at vente på den rigtige salgspris for de enkelte ejendomme, og vi forventer, at den nye strategi er fuldt implementeret om nogle år.

Fem år med ny investeringsafdeling

Pensionskassens investeringschef brugte en del af Unipensions første år på at komme til bunds i investeringsafdelingen. Det er nu fem år siden, og vi har bedt ham gøre status.

Niels Erik Petersen
Investeringschef

Hvad var din målsætning, da du i 2008 fik ansvaret for at bringe de tre pensionskassers investeringer sammen i Unipension?

Målsætningen var og er at sikre medlemmerne de bedste afkast på langt sigt på et ansvarligt grundlag ved at være bedre end de ambitiøse målsætninger – eller benchmark – som bestyrelsen fastsætter for os.

Har I nået målet?

De sidste fem år har medlemmerne fået et af pensionsbranchens allerbedste afkast og vi har slået vores benchmark. Forskellen mellem benchmark og det realiserede investeringsafkast kaldes merafkast, hvilket medlemmerne har fået siden 2009.

Hvad karakteriserer investeringsafdelingen i dag?

Afdelingen er i dag karakteriseret ved stor kontinuitet og stærke kompetencer både individu-

elt, i de forskellige teams og i afdelingen som helhed. De enkelte teams er stærke og træffer hurtige men velovervejede beslutninger baseret på det bedst mulige datagrundlag.

Hvad er investeringsafdelingens største udfordring i 2014?

Det er fortsat at udnytte vores investeringsrammer bedst muligt, så vi slår vores benchmark og på lang sigt sikrer medlemmerne et af branchens bedste afkast. Det handler også om at bevare en kultur i investeringsafdelingen, hvor vi både kan og tør træffe velovervejede beslutninger på det beslutningsgrundlag, der er til rådighed.

Ansvarlige investeringer

Rapport om vores arbejde med ESG (Environmental, Social and Governance)

Unipension
2013

Ansvarlige investeringer

Rapport om vores arbejde med ESG (Environmental, Social and Governance)

Unipension
2013

Ansvarlige investeringer

Rapport om vores arbejde med ESG (Environmental, Social and Governance)

Unipension
2013

• Unoterede aktier og fast ejendom - en del af vores retningslinjer Side 12

• Dialog med selskaberne Side 14

FOKUS
• Mineindustrien i Sydafrika Side 24

• Unoterede aktier og fast ejendom - en del af vores retningslinjer Side 12

• Dialog med selskaberne Side 14

FOKUS
• Mineindustrien i Sydafrika Side 24

Vi udgiver en selvstændig rapport om vores arbejde med ansvarlige investeringer. Den bliver sendt til alle medlemmer, som melder sig til generalforsamlingen og kan downloades på www.arkitektpension.dk/apgf2014.

CSR: Fem år med ansvarlige investeringer

Vores primære forretningsaktivitet er forvaltningen af medlemmernes pensionsopsparinger. Derfor fokuserer vores arbejde med CSR (Corporate Social Responsibility) på samfundsansvaret i de selskaber, vi investerer i.

Ved udgangen af 2013 var det fem år siden, vi begyndte vores arbejde med ansvarlige investeringer. Siden 2009 har vi arbejdet målrettet med at fastlægge retningslinjer for både børsnoterede aktier, virksomhedsobligationer og senest alternative investeringer i form af unoterede aktier og fast ejendom. Målet er at favne alle for os relevante investeringer. I øjeblikket arbejder vi med statsobligationer, og vi forventer at vedtage retningslinjer for disse i løbet af 2014.

Vores retningslinjer omfatter i dag danske aktier, udenlandske aktier, unoterede aktier, High Yield og ejendomme. Ved udgangen af 2014 forventer vi, at vi har føjet guldrandede obligationer og Emerging Market Debts til listen.

I løbet af de fem år, vi har arbejdet med ansvarlige investeringer, har vi oparbejdet kompetencer og erfaringer, der indebærer en nuanceret risikostyring og et stærkt fokus på værdiska-

belse via bæredygtighed. I dag deltager vi i og bidrager til såvel den danske som den internationale debat på området.

Vi udgiver en selvstændig rapport om vores arbejde med ansvarlige investeringer. Den bliver sendt til alle medlemmer, som melder sig til generalforsamlingen og kan downloades på www.arkitektpension.dk/apgf2014.

Målet er at favne alle for os relevante investeringer.

På www.unipensioninvest.dk/da/ansvarlig kan du se vores retningslinjer og politikker. Du kan også læse, hvad vi har gjort, hvad vores arbejde har resulteret i og hvilke tiltag vi forventer fremadrettet.

Omkostninger: Fem år med mere for mindre

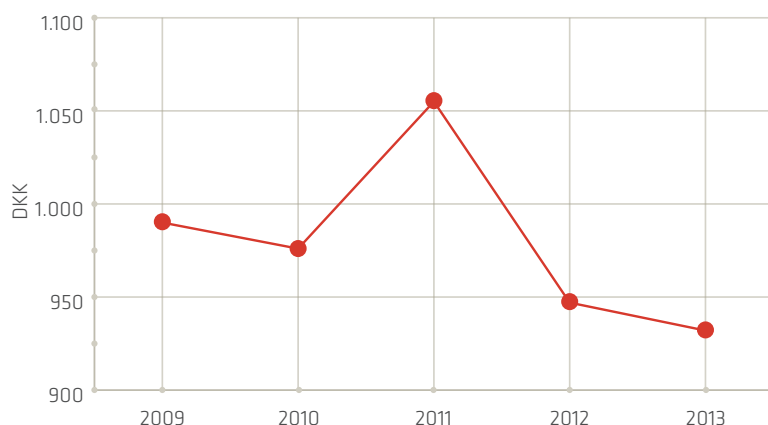
Unipension blev dannet i 2008 med det formål at udvikle pensionskasserne og nedbringe omkostningerne. Det er lykkedes, og omkostningerne til administration af medlemmernes pensioner faldt igen i 2013. De kommende år bliver det imidlertid sværere at holde omkostningerne nede uden yderligere samarbejde og partnerskaber.

Siden starten af 2008 har vi arbejdet med at optimere pensionskassens drift gennem samarbejdet i Unipension. Vores administrationsomkostninger er faldet samtidig med, at vi har etableret fælles administrative processer, udviklet fælles medlemssystem og hjemmesider, fået flere medlemmer at administrere og pensioneret flere medlemmer. Medlemmerne har med andre ord fået "mere for mindre".

I dag har vi ét fælles administrativt setup i pensionskasserne. Det gælder for eksempel i medlemsafdelingen, hvor vi har frigjort resurser, så pensionsrådgiverne i dag bruger mindre tid på administration og mere tid på den personlige kontakt med medlemmerne.

Figur 4 viser Nøgletal 5 "Administrationsomkostninger pr. medlem" fra vores officielle årsregnskaber, som er indberettet til Finanstilsynet.

Figur 4: Administrationsomkostninger pr. medlem 2009-2013 (Nøgletal 5)

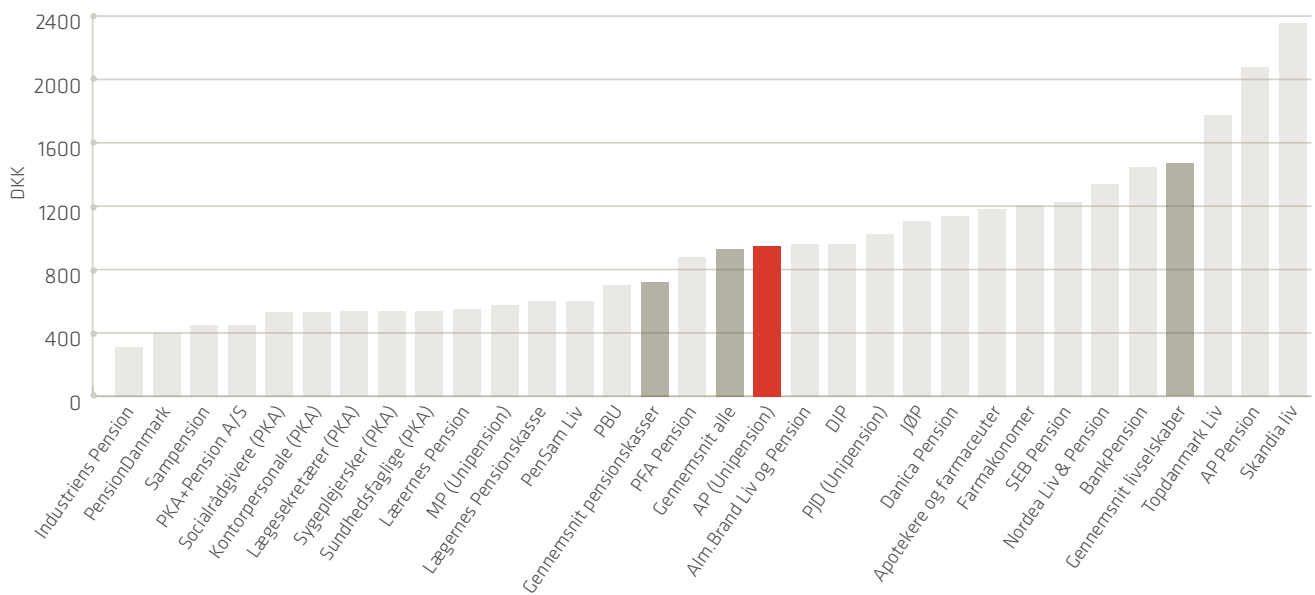
Volumen gør den store forskel

Selvom vi har optimeret, og vores administrationsomkostninger er faldet, ligger vi stadig omkring gennemsnittet, når vi ser på pensionsbranchen som helhed. Og vores administrationsomkostninger er høje, når vi alene sammenligner os med de arbejdsmarkedspensioner, som har fordel af et langt større volumen end os.

Figur 5 er en sammenligning af Nøgletal 5 (N5) "Administrationsomkostninger pr. medlem" fra de officielle årsregnskaber, som er indberettet til Finanstilsynet. Figuren indeholder ikke 2013-tal, da disse ikke var kendte ved redaktionens slutning.

Forskellen til de to andre pensionskasser i Unipension

Som det fremgår af Figur 5, er der relativt stor forskel på administrationsomkostningerne mellem os og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger på den ene side og MP Pension på den anden side.

Figur 5: Administrationsomkostninger pr. medlem 2012 (Nøgletal 5)

Kilde: Finanstilsynets nøgletalsdatabase på www.ftnet.dk.

Langt de fleste administrationsomkostninger i vores samarbejde bliver fordelt efter en nøgle, som vægter pensionskassernes størrelse på flere parametre. Forskellen i administrationsomkostninger skyldes de omkostninger, som er pensionskassens egne direkte omkostninger og som ikke bliver fordelt med nøglen for eksempel vedrørende generalforsamling og bestyrelse. Her har MP Pension cirka 100.000 medlemmer, som deler omkostningerne, mens vi og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger har mindre end 10.000 medlemmer hver. Derfor giver det ikke mening at sammenligne vores administrationsomkostninger med MP Pensions. Det er dog et godt eksempel på, at størrelse gør en forskel.

Det næste logiske spørgsmål er så, om vi er dyre i administration, når vi sammenligner med andre på vores størrelse. Både vi og PJD er billige i administration, når vi sammenligner med andre små pensionskasser og pensionselskaber. Det skyldes Unipension-effekten: Det er billigere at drive og udvikle en pensionskasse sammen med andre frem for at gøre det selv.

Skulle vi alene have drevet og udviklet pensionskassen, som det er sket under Unipension, ville vores administrationsomkostninger være væsentligt højere, end de er.

Figur 6 viser, at vores administrationsomkostninger pr. medlem er lave sammenlignet med andre pensionskasser på vores størrelse.

Partnerskaber for fremtiden

Vi vil fortsætte optimeringen de kommende år, men det bliver gradvist sværere at gentage de sidste års effektiviseringer og procesforbedringer. Det er der to overordnede årsager til: Myndighedskrav og udbygning af vores medlems-service.

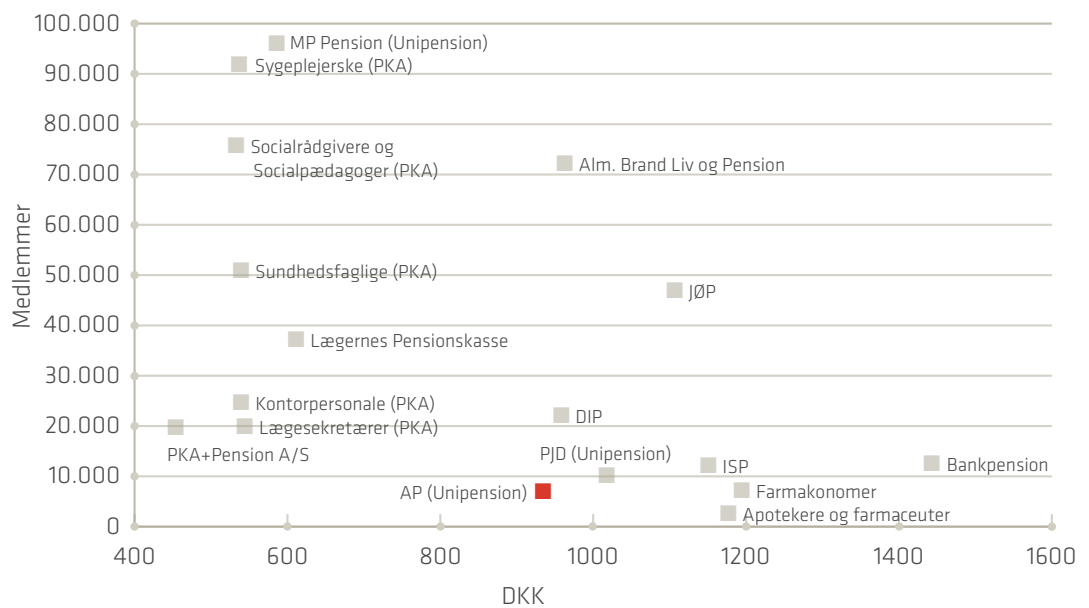
Myndighedskrav omfatter blandt andet stigende afgifter til det offentlige og øgede omkostninger til implementering af lovgivning med stor kompleksitet, for eksempel etableringen af nye interne kontrolfunktioner. Særligt vil øgede myndighedskrav medføre store investeringer i vores it-systemer de kommende år. Udbygningen af vores medlems-service handler

primært om bedre muligheder for selvbetjening og rådgivning online.

Hertil kommer, at der er grænser for, hvor meget mere vi kan optimere og nedbringe omkostningerne alene. Det var da også denne erkendelse, som førte til hensigtserklæringen

om samarbejde med Forca i april 2013. Så selv om samarbejdet med Forca ikke blev til noget, er der ikke ændret ved vores strategiske ambitioner: Vi ønsker stadig at fremtidssikre medlemmernes pensionskasse gennem mere samarbejde eller partnerskaber med andre.

Figur 6: Administrationsomkostninger pr. medlem i 2012 (Nøgletal 5) i forhold til antallet af medlemmer

Kilde: Finanstilsynets nøgletalsdatabase på www.ftnet.dk.

Medlemsservice: Vi vil højne interessen

Pension er stadig ikke det mest spændende emne at trække op af hatten til den runde fødselsdag eller andre festlige lejligheder. Men det er ærgerligt, for pensionen er livets største kapitalopbygning for mange danskere, og det enkelte medlems interesse kan have stor betydning for den pension, som kommer til udbetaling i sidste ende.

Selv om interessen er stigende, er der stadig ikke mange danskere, som interesserer sig for deres pension. Akademikerne skiller sig i den sammenhæng ikke ud fra resten af befolkningen. Den generelle holdning er, at pension ikke er noget, vi har lyst til at bruge tid på, når vi er i trediveerne, fyrrerne og starten af halvtredserne.

Men faktum er, at det kan være en rigtig god forretning at interessere sig for sin pension – særligt mens man er yngre.

Det kan være en rigtig god forretning at interessere sig for sin pension – særligt mens man er yngre.

Afkast og omkostninger

De fleste er klar over, at både afkast og omkostninger har betydning for den pension, der kommer ud i sidste ende. Det er derfor relevant at undersøge, om ens pensionskasse har været god til at få pengene til at yngle over årene, og om de har haft fornuftige omkostninger undervejs.

Det er afkastet efter omkostninger, som betyder mest for pensionen, og afkastet er da også den parameter, som har størst betydning for medlemmernes tilfredshed.

Forsikringsdækninger

Når et nyt medlem træder ind i pensionskassen, bliver han eller hun med det samme omfattet af gode basisforsikringer ved død og tab af erhvervsevne/invaliditet. En del af medlemmets indbetalinger går til opsparing og en del til forsikringsdækninger.

Ikke mange tænker over, at de forsikringsdækninger, som følger med pensionsordningen, også har betydning for pensionens størrelse. Hovedreglen er, at jo mere man bruger på sine forsikringer her og nu, desto mindre sparer man op til fremtiden.

Medlemmerne har rig mulighed for at ændre på de basisforsikringer, som automatisk følger med pensionsopsparingen, og det kan være en god forretning at interessere sig for, om dækninger og behov følges ad. Der er for eksempel ingen grund til at betale til en ægtefælledækning, hvis man ikke er gift.

Det skal være nærværende

Øget interesse kan altså føre til både en større pension og til forsikringsdækninger, som passer til det enkelte medlems behov. Derfor arbejder vi for at højne medlemmernes interesse for deres pension ved at gøre to ting: Vi øger vores proaktive medlemsservice, og vi arbejder med enkelthed og nærvær, så det bliver mere tilgængeligt for medlemmerne at interessere sig for deres pension.

De medlemmer, som oplever, at de har en god viden om deres pension, har ofte også været i personlig kontakt med vores pensionsrådgivere. Denne gruppe af medlemmer er typisk også mere tilfredse med pensionskassen.

Vi er i dag i kontakt med ca. 10 pct. af vores medlemmer i løbet af et år, og det tal vil vi gerne have højere op. Derfor arbejder vi på en inter-

aktiv løsning, der så vidt muligt genskaber den oplevelse, medlemmerne får, når de er i personlig kontakt med vores rådgivere. Dermed imødekommer vi medlemmernes ønske om, at de gerne vil kontaktes elektronisk. Vi har desuden udviklet Min pension med online rådgivning, som medlemmerne selv kan booke på vores hjemmeside.

Gratis rådgivningstilbud 2011-2013*	2011	2012	2013
En til en-rådgivning i København, Aarhus, Odense og Aalborg – kan bookes online.	61	525	655
Temamøder "Kend din pension", "Pensionen nærmer sig" og "Snart på pension" – man bliver inviteret til at deltage.	31	39	44
Arbejdspladsbesøg med både personlig rådgivning og fællesmøde.	52	36	35
En til en-rådgivning via weblink – kræver kun adgang til nettet – kan bookes online.	-	27	68
Kandidatmøder med kommende medlemmer i samarbejde med de faglige organisationer.	7	4	1

*Vi gennemfører oftest fælles synlighedsaktiviteter, og der er derfor tale om samlede tal for de tre pensionskasser under Unipension.

Hvert år gennemfører vi cirka 50 besøg på arbejdspladser over hele landet. Her er vi på besøg i Miljøstyrelsen i september 2013.

Medlemmernes ambassadør

Det er pensionskassens medlemschef, som står i spidsen for arbejdet med at højne medlemmernes interesse og gøre pension både enkelt og nærværende. Her fortæller han om sin mission.

Kenneth Petersen
Medlemschef

Kan I mærke, at interessen for pension er blevet større?

Ja, det kan vi helt sikkert. Vi får flere medlems-henvendelser end tidligere, og vi har langt flere medlemmer til personlig rådgivning. Det gør vi selv noget for, og vi bliver hjulpet af medierne, for man kan jo ikke åbne en avis, uden der er en artikel eller en sammenligning, som handler om pension. Og så hører jeg også, at pension bliver drøftet mere og mere rundt om middagsbordene – lidt ligesom realkreditlån blev det i nulkerne.

Hvad tror du er årsagen til den stigende omtale af pension i medierne?

Den væsentligste årsag er nok, at presset på velfærdsydelse i vores samfund og den stigende levealder betyder, at den enkelte borger i større og større grad må forventes at skulle klare sig selv – ikke blot i alderdommen, men også ved sygdom, arbejdsløshed og sikring af ens efterladte. Samtidig har pensionsopsparingerne været udsat for en række forandringer for eksempel vedrørende efterløn, tilbagetrækningsreform, farvel til kapitalpension, goddag til aldersforsikring og reduktion i de offentlige ydelser. Det gør os både utrygge og nysgerrige

- **Den interaktive dialog med medlemmerne kommer til at spille en større og større rolle.**

for at vide mere om vores pension. Når pensionsalderen nærmer sig, spørger medlemmerne ofte: "Risikerer jeg at løbe tør for penge i min alderdom?". Og bekymringen er reel, for tal fra

ATP viser, at kombinationen af stigende levealder og politiske reformer betyder, at mange danskere "overlever" deres pensionsopsparinger. Men det sker jo ikke for vores medlemmer, for deres pension bliver udbetalt, så længe de lever – og vi tilbyder gode muligheder for at spare ekstra op, hvis man har luft i økonomien.

Hvad gør I for at få medlemmerne til at interessere sig mere for deres pension?

Det handler om at gøre pension nærværende for medlemmerne, og det bliver det først, når det er personligt. Personlig kontakt giver høj tilfredshed, og medlemmerne ønsker at blive kontaktet elektronisk via for eksempel mail og SMS, hvis der bør ske ændringer og tilpasninger af deres pensionsordninger. Derfor er vi ved at finde ud af, hvordan vi skal løse udfordringen med at målrette online-medlemsbetjeningen til det enkelte medlem, så den kommer til at ligne personlig rådgivning mest muligt, så vi kan give medlemmerne den samme gode oplevelse, som de får ved et personligt rådgivningsmøde.

Hvilken medlemsrådgivning og - information tror I, at medlemmerne efterspørger i fremtiden?

Pension bliver i større og større grad en integreret del af familiens øvrige økonomi lige som for eksempel realkreditlånene er blevet det. Vi oplever derfor allerede nu, at medlemmerne begynder at efterspørge en mere helhedsorienteret pensionsrådgivning, som kommer hele vejen rundt om medlemmernes privatøkonomi. Den interaktive dialog med medlemmerne kommer til at spille en større og større rolle, og det har vi allerede taget hul på med vores online rådgivning, som kan bookes på nettet.

Risikostyring og compliance: Klar til nye regler

Det er pensionskassens eksistensgrundlag at skabe værdi til medlemmerne, men ingen værdiskabelse uden risiko. Risikostyring er et centralt begreb for alle medarbejdere i pensionskassen, og vi arbejder systematisk med at identificere, nedbringe og styre vores risici.

I 2013 har det været en væsentlig opgave at gøre pensionskassen klar til Finanstilsynets nye solvensregler, som trådte i kraft 1. januar 2014. Vi har blandt andet implementeret et nyt it-system til dokumentation, beregning og rapportering af solvensniveauet. Systemet trækker på data fra vores datavarehus til for eksempel daglige solvensopgørelser og indeholder næsten uanede muligheder for følsomhedsanalyser og stresstest af solvensen. Vi fortsætter udviklingen af vores datavarehus i 2014.

• **Vi er godt rustet til at opfylde de nye regler om både solvens og compliance.**

•

De nye regler standardiserer solvensopgørelsen i pensions- og forsikringsvirksomheder og indeholder en vurdering af egen risiko og solvensniveau på baggrund af risikoprofil og forretningsstrategi. Reglerne er et vigtigt skridt i retning af de fælleseuropæiske Solvens II regler, som forventes at træde endeligt i kraft i 2016. Der er dog fortsat nogen usikkerhed forbundet med såvel ikrafttræden som reglernes omfang i Danmark.

Ny compliance funktion

Der findes ikke noget dækkende dansk ord for compliance, men vi oversætter det med "at være i overensstemmelse med love, bestemmelser, normer, standarder samt etiske regel-

sæt". Men compliance handler ikke kun om at sikre sig, at der ikke sker overtrædelser, det handler også om at identificere og håndtere risikoen for negativ påvirkning af virksomhedens forretningsmål og omdømme.

I 2014 forventer vi, at der fra lovgivers side bliver stillet krav om, at alle pensions- og forsikringsvirksomheder skal etablere en compliance-funktion og intern overvågning, en ændret aktuarfunktion og en risikostyringsfunktion. Det sker som følge af den fælleseuropæiske tilsynsmyndighed EIOPA's nye retningslinjer vedrørende ledelse, og det bliver i givet fald en væsentlig og resursekrævende opgave for os i 2014. Vi har dog siden 2011 haft en risikostyringsfunktion.

Vi er godt rustet til at opfylde de nye regler om både solvens og compliance.

Systematik er nøgleordet

Vi arbejder systematisk med risikostyring på alle niveauer i organisationen, og vi har gode betingelser for at forholde os til og agere i forhold til de væsentligste risici under hensynstagen til effektivitet, omkostninger og værdiskabelse.

De væsentligste risici i pensionskassen er markedsrisici og forsikringsmæssige risici.

- Markedsrisici er de risici, der er forbundet med handel med værdipapirer. Bestyrelsen har opstillet meget specifikke retningslin-

jer og rammer for disse investeringer, så for eksempel risikoen bliver spredt på mange forskellige investeringsmuligheder. Den daglige overvågning af vores markedsrisici sker i investeringsafdelingen og overvåges af risikofunktionen.

- Forsikringsmæssige risici handler om vores medlemmer: invaliderisiko, tab af erhvervs-evne og dødelighed blandt medlemmerne. Overvågningen af de forsikringsmæssige risici sker i aktuariet og overvåges af risikofunktionen.

Risikostyringen i pensionskassen er under stadig udvikling. Dialog og videndeling forbedrer vores risikostyring og compliance, og vi har en god dialog med andre både i og udenfor branchen.

Pensionskassens individuelle solvensbehov

Pensionskassens individuelle solvensbehov blev opgjort på månedsbasis på baggrund af en intern model frem til ultimo 2013. Den byggede på regler udstedt af Finanstilsynet og var godkendt af bestyrelsen. Den hidtidige interne model er efter vores vurdering tæt på de nye solvensregler, som trådte i kraft pr. 1. januar 2014, og foreløbige solvensberegninger efter den nye model viser, at vores gunstige solvensoverdækning ikke ændrer sig ret meget.

Størrelsen af det individuelle solvensbehov afhænger af pensionskassens aktuelle risikoprofil. Pensionskassens bestyrelse godkender sikkerhedsniveau og de metoder, vi anvender, når vi opgør solvensbehovet. Bestyrelsen revurderer modellen mindst en gang om året.

Vores risikostyring og risikoleddelse sikrer, at pensionskassen lever op til de lovmæssige krav om:

- Vurdering af virksomhedens samlede solvensbehov set i forhold til blandt andet risikoprofil og strategi.
- Vurdering af virksomhedens evne til at overholde krav til hensættelser og kapitalkrav.
- Vurdering af om virksomhedens risikoprofil afviger væsentligt fra de antagelser, der ligger til grund for virksomhedens beregning af solvenskravet (SCR) ved anvendelse af standardmodellen eller ved anvendelse af eventuelle andre modeller.
- At bestyrelsen er en aktiv deltager i processen med at vurdere risici og dermed lever op til sit ansvar om at bestemme virksomhedens solvensbehov, blandt andet ved dialog og godkendelse af den interne solvensmodel, som bestyrelsen godkender minimum én gang om året.

Pensionskassens solvenssituation

Pensionskassens basiskapital skal mindst svare til den største af enten det skematiske solvenskrav eller det individuelle solvensbehov. Det skematiske solvenskrav er 4 pct. af hensættelserne plus diverse poster, dog skal bonuspotentialer på hvilende pensioner ikke medtages i udregningen. Det individuelle solvensbehov er lig med det lovpligtige kapitalkrav, som er den kapital, der skal til for at modstå et krisescenarie, der er sandsynlighed for hvert 200. år.

Table 5 viser, at pensionskassen har levet op til kapitalkravene med rigelig margin de seneste år.

Table 5: Solvenssituation (mio. kr.)	2009*	2010	2011	2012	2013
Påkrævet basiskapital	-	211	357	289	334
Faktisk basiskapital	-	1.348	1.275	1.706	1.924
Skematisk solvenskrav	-	121	140	153	155
Individuelt solvensbehov	-	211	357	289	334

*2009-tallene er ikke med i oversigten, da man dengang opgjorde tallene på en anden måde, og derfor er de ikke sammenlignelige.

Resultat og balance

Resultatet for 2013 udgør kr. 207,8 mio. kr. mod 383,3 mio. kr. i 2012.

Årets resultat foreslås overført til egenkapitalen.

Kommentarer til årets resultat

Renteresultatet viser forholdet mellem investeringsafkastet efter skat og den forrentning, vi tilskriver medlemmernes depoter i form af kontorenten. Vi har i 2013 realiseret et positivt investeringsafkast, som fuldt ud har kunnet dække forrentningen til medlemmerne, og det har medført et positivt renteresultat på 217,5 mio. kr. mod 375,9 mio. kr. i 2012. Dermed har det i et vist omfang været muligt at dække basiskapitalens udlæg fra tidligere år i form af en reduktion af skyggekontoen på 101,3 mio. kr.

Risikoresultatet viser forholdet mellem den opkrævede pris for forsikringsdækningerne og de faktiske forsikringsudbetalinger. Vi har et princip om forsikringer til kostpris, og derfor forsøger vi at sikre, at risikoresultatet er så tæt på nul som muligt. I 2013 har der været et risikoresultat på -10,3 mio. kr. mod 6,6 mio. kr. i 2012.

I 2013 var de udbetalte pensionsydelse 201,0 mio. kr., hvilket er en stigning på 15,1 pct. sammenlignet med 2012. Denne udvikling kan i alt væsentligt tilskrives en stigning i udbetalingen af alderspensioner.

Omkostningsresultatet viser forholdet mellem de opkrævede administrationsbidrag og de faktiske administrationsomkostninger. Da vi har et princip om administration til kostpris, forsø-

ger vi at sikre, at omkostningsresultatet er så tæt på nul som muligt. I 2013 har der været et overskud på 0,6 mio. kr. mod 0,7 mio. kr. i 2012.

Samlet set giver rente-, risiko- og omkostningsresultatet et positivt bidrag på 207,8 mio. kr.

Det beløb, hvormed det faktiske resultat overstiger det resultat, som skal tilfalde egenkapitalen, er derefter fraført skyggekontiene for henholdsvis egenkapital og særlige bonusenheder med henholdsvis 86,3 og 15,0 mio. kr. Beløb på skyggekontiene skal indfris, når pensionskassens realiserede resultat tillader det.

Kommentarer til balancen

Balancen er steget fra 7.492,8 mio. kr. i 2012 til 7.854,6 mio. kr. i 2013. Det skyldes primært tilgang af investeringsaktiver, likvide beholdninger og tilgodehavende renter.

Årets resultat overføres til egenkapitalen, som dermed vokser med 207,8 mio. kr. Fra egenkapitalen udloddes 36,0 mio. kr. som tillægspensioner. Egenkapitalen udgør herefter 1.575,1 mio. kr.

Pensionskassen har fortsat en meget tilfredsstillende kapitalstyrke, idet basiskapitalens overdækning af kapitalkravet (solvensdækning-

Tabel 6: Resultatet opdelt i delelementer (mio. kr.)	2013	2012
Renteresultat	217,5	375,9
Risikoresultat	-10,3	6,6
Omkostningsresultat	0,6	0,7
Årets resultat	207,8	383,3

gen - nøgletal 12) udgør 1.239 pct. Det gør det muligt at fastholde dels en konkurrencedygtig kontorente til medlemmerne og dels en investeringsprofil med en relativt høj aktieandel på mere end 25 pct. selv i perioder med volatile markeder.

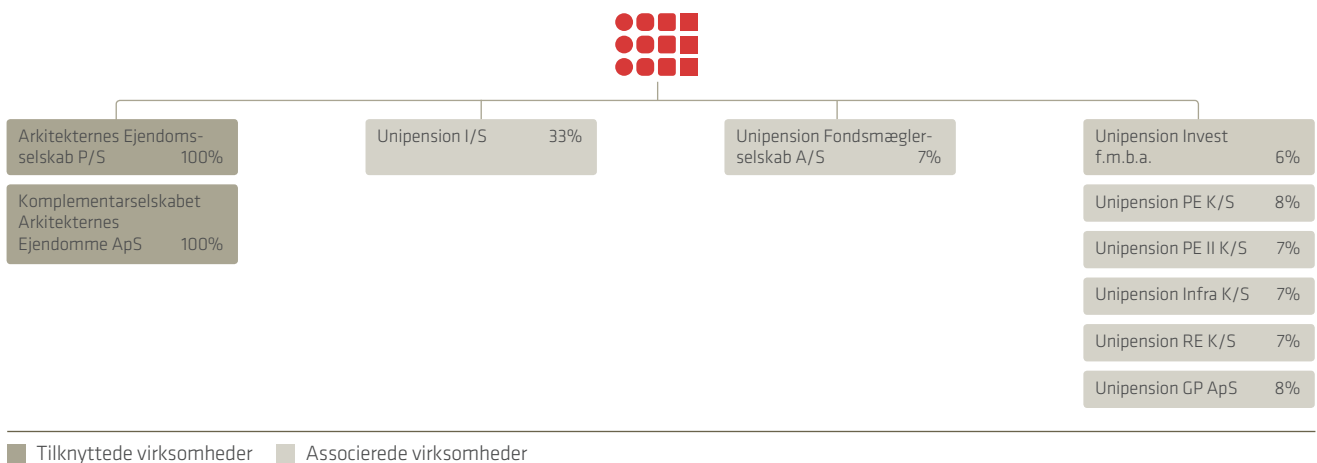
Vi ejer sammen med MP Pension - Pensionskassen for Magistre & Psykologer og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger en investeringsforening, Unipension Invest. Formålet med Investeringsforeningen er at forsimple investeringsprocessen. I den forbin-

delse er vores børsnoterede investeringsaktiver overført til denne investeringsforening. I vores regnskab betyder det, at investeringsforeningsandelene fylder forholdsmæssigt meget. I koncernregnskabet ses investeringen i de underliggende aktiver.

Begivenheder efter balancedatoen

Der er ikke forhold i tiden efter 31. december 2013 og indtil regnskabet godkendes, der efter ledelsens vurdering påvirker pensionskassens finansielle stilling væsentligt.

Arkitekternes Pensionskasse - koncernstruktur

Forventninger til 2014

Resultatmæssigt er vi underlagt udviklingen på kapitalmarkederne, men den gunstige solvens-situation giver os mulighed for at fastholde en relativt høj aktieandel, som vi mener, vil give medlemmerne de højeste pensioner på sigt.

Vi budgetterer med et standardafkast på 4,8 pct. før skat, men det skal understreges, at det er vanskeligt at forudse udviklingen på de finansielle markeder.

Vi forventer en moderat vækst i medlemstallet.

Fortsat stigende krav fra markeder og tilsyns-myndigheder nødvendiggør et vedholdende, skærpet fokus på at udnytte stordriftsfordele og at være en attraktiv samarbejdspartner for andre pensionsleverandører. Dette vil være styrende for vores strategiske arbejde i året.

Regnskab

Ledelsens påtegning

Bestyrelse og direktion har i dag behandlet og godkendt årsrapporten for Arkitekternes Pensionskasse for regnskabsåret 2013.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsrapporten efter vor opfattelse giver et retvisende billede af pensionskassens og koncernens aktiver, passiver og finansielle stilling per 31. december 2013 samt

af resultatet af pensionskassens og koncernens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2013. Endvidere er det vor opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende gennemgang af udviklingen i pensionskassens og koncernens aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som pensionskassen og koncernen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Gentofte, den 13. marts 2014

Direktion:

Cristina Lage

Bestyrelse:

Mette Carstad
Formand

Cecilie Therese Hansen
Næstformand

Rikke Francis

Bo Boje Larsen

Niels Olsen

Lars Thiis

Rie Øhlenschläger

Den uafhængige revisors erklæringer

Til medlemmerne i Arkitekternes Pensionskasse

Påtegning på koncernregnskabet og årsregnskabet

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Arkitekternes Pensionskasse for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2013, der omfatter anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, og noter for såvel koncernen som selskabet. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i koncernregnskabet og årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved

risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og virksomhedens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2013 samt af resultatet af koncernens og virksomhedens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2013 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vi har i henhold til lov om finansiell virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet.

København, den 13. marts 2014

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Lone Møller Olsen
Statsautoriseret revisor

Kasper Bruhn Udam
Statsautoriseret revisor

Resultatopgørelse

(alle beløb i 1.000 kr.)

Note	Koncernen		Pensionskassen	
	2013	2012	2013	2012
2 Medlemsbidrag	293.491	289.180	293.491	289.180
Afkast af investeringsaktiver				
Indtægter fra tilknyttede virksomheder	-	-	7.595	66.752
Indtægter fra associerede virksomheder	0	0	24	22
Indtægter af investeringsejendomme	12.963	15.740	8.856	12.544
3 Renteindtægter og udbytter mv.	224.268	192.429	24.342	15.203
4 Kursreguleringer	328.983	571.635	506.638	667.035
Renteudgifter	-1.859	-2.380	-843	-287
5 Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-27.699	-27.464	-9.956	-11.309
Investeringsafkast før skat	536.656	749.960	536.656	749.960
6 Pensionsafkastskat	-77.730	-116.546	-77.730	-116.546
Investeringsafkast efter skat	458.926	633.414	458.926	633.414
Pensionsydelse				
7 Udbetalte ydelser	-201.030	-174.686	-201.030	-174.686
Ændring i erstatningshensættelser	0	0	0	0
Pensionsydelse i alt	-201.030	-174.686	-201.030	-174.686
17 Ændring i pensionshensættelser	-123.735	-117.739	-123.735	-117.739
Bonus				
Årets tilskrevne bonus	-167.206	-159.865	-167.206	-159.865
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	0	0	0	0
Ændring i særlige bonushensættelser	-44.903	-79.372	-44.903	-79.372
Bonus i alt	-212.109	-239.237	-212.109	-239.237
8 Administrationsomkostninger	-7.780	-7.680	-7.780	-7.680
Overført investeringsafkast	-94.535	-108.639	-94.535	-108.639
PENSIONSTEKNISK RESULTAT	113.228	274.613	113.228	274.613
Egenkapitalens investeringsafkast	116.478	136.818	116.478	136.818
RESULTAT FØR SKAT	229.706	411.431	229.706	411.431
Pensionsafkastskat for egenkapitalen	-21.943	-28.179	-21.943	-28.179
ÅRETS RESULTAT	207.763	383.252	207.763	383.252
ANDEN TOTALINDKOMST				
Anden totalindkomst	0	0	0	0
Skat vedrørende anden totalindkomst	0	0	0	0
Anden totalindkomst i alt	0	0	0	0
Totalindkomst	207.763	383.252	207.763	383.252

Balance

(alle beløb i 1.000 kr.)

Aktiver		Koncernen		Pensionskassen	
Note		2013	2012	2013	2012
Immaterielle aktiver					
9	IT-programmer	1.589	3.061	1.582	3.041
Immaterielle aktiver i alt		1.589	3.061	1.582	3.041
Materielle aktiver					
10	Driftsmidler	535	1.415	504	1.415
Materielle aktiver i alt		535	1.415	504	1.415
Investeringsaktiver					
11	Investeringsejendomme	570.113	694.048	423.220	509.230
<i>Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder:</i>					
12	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	0	179.909	172.224
13	Kapitalandele i associerede virksomheder	0	0	5.121	5.099
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder i alt		0	0	185.029	177.323
<i>Andre finansielle investeringsaktiver:</i>					
14	Kapitalandele	2.483.126	2.012.919	130.320	125.202
14	Investeringsforeningsandele med kapitalandele	166.433	192.501	2.539.394	2.050.439
15	Obligationer	3.529.102	3.633.230	0	0
15	Investeringsforeningsandele med obligationer	213.639	406.302	3.511.158	3.522.705
	Indlån i kreditinstitutter	258.457	177.780	0	0
16	Afledte finansielle instrumenter	220.856	98.206	55.162	89.923
Andre finansielle investeringsaktiver i alt		6.871.612	6.520.937	6.236.035	5.788.269
Investeringsaktiver i alt		7.441.725	7.214.985	6.844.284	6.474.821
Tilgodehavender					
	Tilgodehavender hos medlemmer	5.955	6.772	5.955	6.772
	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	0	0	7.825	7.764
	Andre tilgodehavender	51.942	22.709	14.363	19.787
Tilgodehavender i alt		57.897	29.481	28.142	34.322
Andre aktiver					
	Likvide beholdninger	302.658	196.302	135.942	33.869
Andre aktiver i alt		302.658	196.302	135.942	33.869
Periodeafgrænsningsposter					
	Tilgodehavende renter	38.289	33.996	0	0
	Andre periodeafgrænsningsposter	11.898	13.547	11.434	12.803
Periodeafgrænsningsposter i alt		50.187	47.543	11.434	12.803
Aktiver i alt		7.854.590	7.492.786	7.021.888	6.560.271

(alle beløb i 1.000 kr.)

Passiver	Koncernen		Pensionskassen	
	2013	2012	2013	2012
Note				
Egenkapital				
Overført overskud	1.575.102	1.403.352	1.575.102	1.403.352
Egenkapital i alt	1.575.102	1.403.352	1.575.102	1.403.352
Hensættelser til pensionsaftaler				
<i>Pensionshensættelser:</i>				
Garanterede ydelser	1.904.426	1.918.214	1.904.426	1.918.214
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	1.849.581	1.770.907	1.849.581	1.770.907
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	1.244.057	1.018.001	1.244.057	1.018.001
17 Pensionshensættelser i alt	4.998.064	4.707.123	4.998.064	4.707.123
Erstatningshensættelser	30	30	30	30
Kollektivt bonuspotentiale	0	0	0	0
18 Særlige bonushensættelser	351.042	306.139	351.042	306.139
Hensættelser til pensionsaftaler i alt	5.349.136	5.013.292	5.349.136	5.013.292
Gæld				
Gæld i forbindelse med direkte forsikring	1	20	1	20
19 Gæld til kreditinstitutter	815.365	853.443	200	3.586
20 Afledte finansielle instrumenter	8.478	9.616	223	1.231
Aktuelle skatteforpligtelser	81.032	111.711	81.028	111.710
Anden gæld	20.241	95.584	12.472	22.472
Gæld i alt	925.118	1.070.373	93.925	139.019
Periodeafgrænsningsposter				
Periodeafgrænsningsposter	5.234	5.770	3.726	4.608
Periodeafgrænsningsposter i alt	5.234	5.770	3.726	4.608
Passiver i alt	7.854.590	7.492.786	7.021.888	6.560.271

- 21** Nærtstående parter
- 22** Sikkerhedsstillelser og eventualforpligtelser
- 23** Specifikation af aktiver og deres afkast til markedsværdi i 2013
- 24** Kapitalandele (aktier mv.) fordelt på brancher og regioner 31. december 2013
- 25** Følsomhedsoplysninger
- 26** Risikooplysninger
- 27** Nøgletal og femårsoversigt
- 28** Bestyrelsens og direktionens øvrige ledelseshverv

Egenkapitalopgørelse

(alle beløb i 1.000 kr.)

	Koncernen		Pensionskassen	
	2013	2012	2013	2012
Egenkapital				
Saldo 1. januar	1.403.352	1.052.448	1.403.352	1.052.448
Årets resultat	207.763	383.252	207.763	383.252
Anden totalindkomst	0	0	0	0
Øvrige bevægelser (tillægspensioner)	-36.013	-32.348	-36.013	-32.348
Saldo 31. december	1.575.102	1.403.352	1.575.102	1.403.352
Kapitaldækning				
Pensionskassen skal mindst have reserver af en vis størrelse, et såkaldt kapitalkrav, som ved årets udgang udgjorde			155.309	152.742
Basiskapital				
Egenkapital			1.575.102	1.403.352
Særlige bonushensættelser			351.042	306.139
- Solvenskrav i koncernvirksomheder			-778	-640
- Immaterielle aktiver			-1.582	-3.041
Basiskapital i alt			1.923.784	1.705.809
Fordeling af resultat				
Realiseret resultat				
Pensionsteknisk resultat			113.228	274.613
Overført investeringsafkast (efter skat)			94.535	108.639
Årets tilskrevne bonus			167.206	159.865
Ændring i særlige bonushensættelser			44.903	79.372
Realiseret resultat efter pensionsafkastskat			419.873	622.488
Pensionsafkastskat			77.730	116.546
Realiseret resultat			497.602	739.034
Principperne for beregning af realiseret resultat er beskrevet i Anvendt regnskabspraksis				
Medlemmernes andel				
Årets tilskrevne bonus			167.206	159.865
Forrentning og risikoforrentning til særlige bonushensættelser (efter skat)			26.500	33.613
Overført til/fra skyggekonto for særlige bonushensættelser			15.013	40.694
Anden ændring i særlige bonushensættelser			3.390	5.065
Fordelt til medlemmer			212.109	239.237
Medlemmers andel af skat			55.787	88.367
Fordelt til medlemmer i alt			267.896	327.603
Egenkapitalens andel				
Forrentning og risikoforrentning til egenkapitalen (efter skat)			121.476	156.891
Årets overførsel til/fra skyggekonto (efter skat)			86.287	226.361
Fordelt til egenkapital			207.763	383.252
Egenkapitalens andel af skat			21.943	28.179
Resultat før skat			229.706	411.431
Opsparet til senere forrentning af egenkapitalen (skyggekonto)				
Skyggekonto 1. januar			249.040	413.726
Forrentning og risikoforrentning af skyggekonto (efter skat)			17.507	61.675
Årets overførsel til/fra skyggekonto (efter skat)			-86.287	-226.361
Skyggekonto 31. december			180.260	249.040
Opsparet til senere forrentning af særlige bonushensættelser (skyggekonto)				
Skyggekonto 1. januar			14.027	47.622
Forrentning og risikoforrentning af skyggekonto (efter skat)			986	7.099
Årets overførsel til/fra skyggekonto (efter skat)			-15.013	-40.694
Skyggekonto 31. december			0	14.027

Noter til regnskabet

Note 1. Anvendt regnskabspraksis 2013

Generelt

Årsrapporten er aflagt efter lov om finansiel virksomhed, Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser samt pensionskassens vedtægter.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til foregående år.

Vi har dog foretaget enkelte reklassifikationer i sammenligningstal og visse formulermæssige tilpasninger uden betydning for resultat, aktiver og egenkapital.

Beløb i resultatopgørelse, balance og noter præsenteres i hele t.kr. Hvert tal afrundes for sig, og der kan derfor forekomme mindre afvigelser mellem de anførte totaler og summen af de underliggende tal.

Generelt om indregning og måling

Vi indregner aktiver i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde koncernen og når vi kan måle aktivets værdi pålideligt.

Vi indregner forpligtelser i balancen, når koncernen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå koncernen og når vi kan måle forpligtelsens værdi pålideligt.

Ved første indregning måler vi aktiver og forpligtelser til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tager vi hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregner vi indtægter i takt med, at de indtjenes, mens vi indregner omkostninger med de beløb, der vedrører regnskabet.

Regnskabsmæssige skøn og ændring heri

Opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser er forbundet med skøn og vurderinger, der påvirker størrelsen af disse aktiver og forpligtelser og dermed resultatet i indeværende og kommende år. De væsentligste skøn og vurderinger vedrører fastsættelse af dagsværdier på ejendomme, opgørelse af dagsværdier på noterede kapitalandele og opgørelse af forpligtelser vedrørende forsikringskontrakter, herunder særligt fastlæggelse af forudsætninger om invaliditet og dødelighed.

Finanstilsynets opdaterede benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer og observerede nuværende dødelighed har ingen væsentlig effekt på pensionskassen.

Vi har sat alle investeringsejendomme til salg. Ejendommenes dagsværdi er som følge heraf fastsat til forventet salgspris fratrukket salgsfremmende omkostninger. De forventede salgspriser er beregnet ud fra afkastmetoden. Eksterne eksperter har medvirket til fastsættelse af salgspriserne. Der er i sagens natur en relativt stor usikkerhed forbundet med værdien af pensionskassens investeringsejendomme, men i den konkrete situation anser vi forventede salgspriser for det bedste udtryk for dagsværdien.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet fremkommer ved sammenlægning (konsolidering) af Arkitekternes Pensionskasse, årsregnskabet for den tilknyttede virksomhed Arkitekternes Ejendomsselskab P/S, den tilknyttede virksomhed Komplementarselskabet Arkitekternes Ejendomme ApS og pensionskassens andel af årsregnskaberne i de fælles ledede aktiviteter.

Tilknyttede virksomheder

Koncernregnskabet omfatter Arkitekternes Pensionskasse og de virksomheder og investeringsforeninger, hvor pensionskassen har en bestemmende indflydelse på de økonomiske og driftsmæssige beslutninger. Pensionskassen har bestemmende indflydelse, når faktiske rettigheder giver pensionskassen en aktuel evne til at styre de aktiviteter, der påvirker afkastet af den pågældende enhed væsentligt.

Vi har udarbejdet koncernregnskabet ved at sammenlægge poster med ensartet indhold. I forbindelse med denne sammenlægning eliminerer vi koncerninterne mellemværender og aktiebesiddelser, ligesom vi tilbagefører koncerninterne transaktioner.

Kapitalandele i associerede selskaber

Associerede virksomheder er virksomheder, som pensionskassen har en varig tilknytning til, hvori pensionskassen ejer kapitalandele med mellem 20 pct. og 50 pct. af stemmerettighederne og hvor pensionskassen udøver en betydelig, men ikke bestemmende indflydelse.

Fælles ledede aktiviteter

Fælles ledede aktiviteter forekommer i selskaber, hvor pensionskassen har indgået aftale med selskabernes øvrige ejere i Unipension-samarbejdet om fælles bestemmende indflydelse på selskabernes aktiviteter.

Fælles ledede aktiviteter består af pensionskassens andele i Unipension Invest F.M.B.A., Unipension Fondsmæglerselskab A/S, Unipension I/S, Unipension PE K/S, Unipension PE II K/S, Unipension Infra K/S, Unipension RE K/S og Unipension GP ApS. Fælles ledede aktiviteter konsolideres pro rata i resultatopgørelse og balance.

Koncerninterne transaktioner

De koncerninterne mellemværender, som indgår i pensionskassens aktiver pr. 31. december 2013, omfatter en løbende mellemregning (udlæg) fra pensionskassen til pensionskassens tilknyttede virksomhed.

De koncerninterne transaktioner omfatter udover forrentning af den nævnte mellemregning tillige godtgørelser til pensionskassen for administration og udleje af medarbejdere til tilknyttede og fælles ledede virksomheder. Vi har fastsat godtgørelserne på enten omkostningsdækkende basis eller markedsvilkår.

Endvidere omfatter de koncerninterne transaktioner køb af investeringsrådgivning og handelsafvikling hos en associeret virksomhed. Prissætningen er på markedsvilkår.

Valuta

Vi omregner transaktioner i fremmed valuta til danske kroner til transaktionsdagens valutakurs. Ved opgørelse af dagsværdien i danske kroner af aktiver og forpligtelser i fremmed valuta sker omregningen til lukkekursen for den pågældende valuta på balancedagen. Pensionskassen anvender de London-baserede GMT 1600-valutakurser som lukkekurser.

Resultatopgørelsen

Medlemsbidrag

Medlemsbidrag omfatter løbende præmier og indskud vedrørende regnskabsåret. Arbejdsmarkedsbidrag og bidragsfrigørelse er fratrukket i posten.

Afkast af investeringsaktiver

Vi indregner alle realiserede og urealiserede gevinster og tab på investeringsaktiver i årets resultat under posten Kursreguleringer. Gevinster og tab måler vi i forhold til værdien i primo balancen eller en efterfølgende kostpris for anskaffelser i året. Valutakursreguleringer indregner vi ligeledes i denne post.

Administrationsomkostninger

Administrationsomkostningerne er opdelt i administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed og administrationsomkostninger (ved pensionsvirksomhed). Administrationsomkostninger ved investeringsvirksomhed er beregnet som direkte investeringsomkostninger tillagt et allokeret beløb fra den øvrige omkostningsmasse, svarende til ressourcetrækket. Samlet dækker administrationsomkostninger til investeringsvirksomhed direkte som indirekte omkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed.

Pensionsafkastskat (PAL)

Den beregnede pensionsafkastskat for indkomståret udgiftsfører/indtægtsfører vi i resultatopgørelsen. Med de gældende skatteregler skal der svares pensionsafkastskat på 15,3 pct. af det skattepligtige afkast, som i hovedtræk svarer til det samlede investeringsafkast, reduceret med omkostninger til formueforvaltning. Den del af afkastet, vi kan henføre til pensionshensættelser opsparet forud for

pensionsafkastbeskatningens (tidligere realrenteafgiftens) indførelse 1. januar 1983, er dog friholdt for beskatning.

Pensionsydelse

Pensionsydelse omfatter årets udbetalte pensioner, udtrædelsesgodtgørelser, gruppeforsikringspræmier samt årets ændring i erstatningshensættelser. Egenkapitalens andel af udbetalte pensionsydelse er dog ført direkte under egenkapitalen.

Ændring i pensionshensættelser

Ændring i pensionshensættelser omfatter årets ændring i pensionshensættelser i alt samt årets forbrug af bonuspotentialer på hvilende pensioner.

Bonus

Bonus omfatter årets tilskrevne bonus, ændring i særlige bonuspotentialer samt ændring i kollektivt bonuspotentialer.

Egenkapitalens investeringsafkast

Egenkapitalens investeringsafkast opgør vi i henhold til de regler om egenkapitalens forrentning, som pensionskassen har anmeldt til Finanstilsynet, jf. afsnittet om fordeling af realiseret resultat. Den del af pensionsafkastskatten, som kan henføres til egenkapitalens investeringsafkast, opføres vi under posten Pensionsafkastskat af egenkapitalens investeringsafkast. Summen af Egenkapitalens investeringsafkast og Pensionsafkastskat af egenkapitalens in-

vesteringsafkast svarer dermed til resultatposten Overført investeringsafkast, det vil sige egenkapitalens investeringsafkast efter pensionsafkastskat.

Fordeling af realiseret resultat

Realiseret resultat opgør vi efter reglerne i Finanstilsynets bekendtgørelse om kontributionsprincippet. Vi har anmeldt overfor finanstilsynet, at vi ikke mener os omfattet af bekendtgørelsen, men at vi dog vil følge bekendtgørelsens regler om opgørelsen af det realiserede resultat.

Årets realiserede resultat disponerer vi således, at egenkapitalen opnår et afkast, der svarer til årets formueafkast før skat opgjort som regnskabsnøgletal 1 med tillæg af en risikoforrentning. Risikoforrentningen beregnes som 0,7 pct. af de retrospektive pensionshensættelser samt kollektivt bonuspotentialer primo året. Den beregnede risikoforrentning fordeles mellem egenkapitalen og de særlige bonuspotentialer efter deres forholdsmæssige størrelse primo året. Det resterende afkast fordeles til medlemmerne, herunder ved henlæggelse til kollektive bonuspotentialer.

Udmålingen af ovennævnte risikoforrentning er ændret i 2013. Tidligere udgjorde risikoforrentningen 4,5 pct. af primo saldoen for egenkapital, særlige bonuspotentialer og skyggekonti. Forskellen på ny og gammel metode fremgår af tabellen herunder:

Mio. kr.	2013 Ny metode	2013 Gammel metode	Forskel
Risikoforrentning til egenkapital	27	63	-36
Risikoforrentning til særlige bonuspotentialer	6	14	-8
Risikoforrentning til skyggekonti	-	12	-12

Hvis egenkapitalen i et givet år ikke bliver tilskrevet den anmeldte forrentning, kan den manglende forrentning fremføres til efterfølgende år på en såkaldt skyggekonto og blive tilskrevet egenkapitalen, når det bliver muligt. Skyggekontos primo værdi bliver forrentet med regnskabsnøgletal 1. Der bliver ikke tilskrevet risikoforrentning på skyggekontoen.

Medlemmernes andel af et negativt realiseret resultat nedbringer først et eventuelt kollektivt bonuspotentiale, indtil dette er opbrugt. Herefter bliver bonuspotentiale på hvilende pensioner nedbragt for det enkelte medlem med medlemmets forholdsmæssige andel af det negative resultat i det omfang, det kan rummes i medlemmets bonuspotentiale. Et resterende negativt resultat dækkes af egenkapitalen.

Fordelingen af det realiserede resultat, herunder anvendelse af bonuspotentiale på hvilende pensioner og den manglende tilskrivning til egenkapitalen fra tidligere år (skyggekontoen), fremgår af Egenkapitalopgørelsen.

Balancen

Immaterielle anlægsaktiver

Herunder aktiverer vi it-programmer til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger eller til genindvindingsværdi, når denne er lavere. Vi foretager vurderingen på baggrund af en nedskrivningstest, der er baseret på kapitalværdiberegninger, som er individuelt fastsatte ved anvendelse af forventede betalingsstrømme.

Immaterielle anlægsaktiver afskriver vi lineært over den forventede brugstid, typisk fem til otte år.

Driftsmidler

Driftsmidler, der består af biler, inventar, it-udstyr og indretning af lejede lokaler, som bliver anvendt i pensionskassens drift samt driftsmidler på pensionskassens investerings ejendomme, indregner vi til kostpris og afskriver lineært over den forventede brugstid, typisk tre til fem år.

Investerings ejendomme

Investerings ejendomme indregner vi ved køb til kostpris,

inklusive transaktionsomkostninger. Herefter måler vi ejendommene til dagsværdi med udgangspunkt i afkastmetoden, der er nærmere fastlagt i Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikrings selskaber og tværgående pensionskasser.

Investerings ejendommene er sat til salg, og vi henviser til nærmere beskrivelse heraf i afsnittet om "Regnskabsmæssige skøn".

Prioritetsgæld med pant i ejendomme værdiansætter vi til dagsværdien (kursværdi) på balancedagen.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måler vi til den regnskabsmæssige indre værdi.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Associerede virksomheder måler vi til den regnskabsmæssige indre værdi ifølge det senest foreliggende årsregnskab.

Fælles ledede aktiviteter

Investeringsforeningsbeviser i Unipension Invest F.M.B.A. er indregnet til dagsværdi i pensionskassen under Investeringsforeningsandele. Kapitalandele i Unipension PE K/S, Unipension PE II K/S, Unipension Infra K/S og Unipension RE K/S er indregnet til dagsværdi i pensionskassen under investeringsforeningsandele med kapitalandele.

Andre finansielle investeringsaktiver

Køb og salg af andre finansielle investeringsaktiver indregner vi på handelsdagen til dagsværdi, der som hovedregel svarer til kostprisen.

Børsnoterede investeringsaktiver (kapitalandele og obligationer med videre) måler vi herefter til dagsværdi baseret på senest noterede kurs – lukkekursen – på balancedagen, eller, hvis en sådan ikke foreligger, til en anden offentliggjort kurs, vi antager der svarer bedst hertil.

Unoterede investeringsaktiver måler vi til dagsværdi med udgangspunkt i foreliggende regnskaber og supplerende

oplysninger om sammenlignelige nøgletal, cash flow med videre.

Oplysninger om kurser med videre, der fremkommer efter regnskabsafslutningen, bliver alene medtaget, hvis de er væsentlige for vurderingen af årsrapporten.

Unoterede afledte finansielle instrumenter optager vi til dagsværdier, opgjort af eksterne parter. Dagsværdi er som udgangspunkt fastsat ud fra en relevant markedspris eller alternativt ved at inddrage observerbare, aktuelle markedsdata, som vi tror, markedsdeltagere vil tage i betragtning.

Repo-forretninger måler vi ligeledes til dagsværdi og indregner under gæld til kreditinstitutter.

Pensionshensættelser

Pensionshensættelserne udgør de øremærkede pensionsforpligtelser over for medlemmerne. Hensættelserne er opgjort af pensionskassens ansvarshavende aktuar på baggrund af det tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet.

Vi opgør pensionshensættelserne som nutidsværdien af betalingsstrømme baseret på den aktuelle markedsrente fastsat af Finanstilsynet, bedst mulige skøn over risikofaktorer (dødelighed og invaliditet) og administrationsomkostninger.

Pensionshensættelserne skal i regnskabet opdeles i tre dele: garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag og bonuspotentiale på hvilende pensioner.

De garanterede ydelser udgør nutidsværdien af de lovede pensioner med tillæg af nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til administration af pensionsordningen og med fradrag af nutidsværdien af de forventede fremtidige medlemsbidrag. De garanterede ydelser indeholder et skønnet beløb til dækning af fremtidige pensionsydelser fra pensionsbegivenheder, som er indtruffet i regnskabsåret, men som ikke er anmeldt ved regnskabsårets udløb. Vi indregner genkøbs- og fripolicesandsynligheder med 0, da vi ikke foretager reduktion i styrkelserne af pensionshensættelserne.

Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag indeholder nutidsværdien af den bonusforpligtelse, som med den aktuelle markedsrente knytter sig til fremtidige medlemsbidrag.

Bonuspotentiale på hvilende pensioner indeholder nutidsværdien af den bonusforpligtelse, som med den aktuelle markedsrente knytter sig til de allerede indbetalte medlemsbidrag.

Pensionskassen har én kontributionsgruppe.

Erstatningshensættelser

Erstatningshensættelser dækker forfaldne, endnu ikke udbetalte pensioner samt et skøn over forfaldne pensioner, hvis pensionsbegivenheden er indtrådt i regnskabsåret, men ikke anmeldt henholdsvis færdigbehandlet ved regnskabsårets udløb.

Kollektivt bonuspotentiale

Hensættelse til kollektiv bonus udgør en forpligtelse til at yde bonus ud over de bonusbeløb, som er tilført pensionshensættelserne. Beløbet er ikke fordelt til de enkelte medlemmer.

Særlige bonushensættelser

Pensionskassen har særlige bonushensættelser af type B, der skal forrentes som pensionskassens egenkapital. Særlige bonushensættelser indgår i opgørelsen af pensionskassens basiskapital.

Særlige bonushensættelser bliver opbygget af en individuel fastsat andel af det enkelte medlems andel af det realiserede resultat og fem pct. af medlemsbidraget.

Nøgletal

Pensionskassens nøgletal udarbejder vi efter reglerne i Bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser. Beregning af afkastnøgletallene sker efter en pengevægtet metode.

Noter til resultatopgørelsen

(alle beløb i 1.000 kr.)

Note	Koncernen		Pensionskassen	
	2013	2012	2013	2012
2 Medlemsbidrag				
Ordinære bidrag	293.515	281.952	293.515	281.952
Engangsindskud	23.016	29.549	23.016	29.549
Bidragsfritagelse	-216	-261	-216	-261
Medlemsbidrag, brutto	316.314	311.240	316.314	311.240
Indeholdt arbejdsmarkedsbidrag	-22.823	-22.061	-22.823	-22.061
I alt	293.491	289.180	293.491	289.180
Ordinære bidrag fordelt efter medlemmernes bopæl:				
Danmark			288.218	278.063
Andre EU-lande			2.162	2.297
Øvrige lande			3.135	1.592
I alt			293.515	281.952
Antal medlemmer (inkl. ægtefælle- og børnepensionister ved årets udgang)			8.470	8.230
3 Renteindtægter og udbytter mv.				
Kapitalandele (aktier mv.)	86.537	60.529	23.941	14.680
Obligationer (inkl. indeksregulering)	137.285	131.388	0	0
Likvide beholdninger	0	11	0	8
Øvrige	446	501	401	515
I alt	224.268	192.429	24.342	15.203
4 Kursreguleringer				
Investeringsejendomme	7.051	85.052	2.499	20.477
Kapitalandele (aktier mv.)	448.198	274.690	91.083	19.582
Investeringsforeningsandele	-89.405	113.275	409.208	624.626
Obligationer	-102.617	109.478	0	0
Pantesikrede udlån	6.573	7.813	0	0
Rentederivater	62.660	-22.771	3.738	2.318
Likvide beholdninger	-3.477	4.098	110	31
I alt	328.983	571.635	506.638	667.035
5 Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed				
Handelsomkostninger og ekstern formueforvaltning	-17.057	-15.507	-2.189	-4.858
Intern formueforvaltning, jf. note 8	-10.642	-11.957	-7.766	-6.451
I alt	-27.699	-27.464	-9.956	-11.309
6 Pensionsafkastskat				
Pensionsafkastskat for året	-81.107	-111.743	-81.107	-111.743
Ændring af skatteaktiv	0	-4.872	0	-4.872
Regulering til pensionsafkastskat i tidligere år	3.378	69	3.378	69
I alt	-77.730	-116.546	-77.730	-116.546

(alle beløb i 1.000 kr.)

Note	Koncernen		Pensionskassen	
	2013	2012	2013	2012
7 Udbetalte ydelser				
Alderspensioner	-154.211	-140.572	-154.211	-140.572
Invalidepensioner	-6.176	-5.082	-6.176	-5.082
Ægtefællepensioner	-23.228	-22.317	-23.228	-22.317
Børnepensioner	-1.458	-1.346	-1.458	-1.346
Ratepensioner	-944	-533	-944	-533
Løbende ydelser	-186.017	-169.849	-186.017	-169.849
Engangsydelser ved pensionering	-30.519	-22.165	-30.519	-22.165
Engangsydelser ved død	-2	-194	-2	-194
Udtrædelsesgodtgørelser	-10.038	-8.175	-10.038	-8.175
Præmie til gruppeforsikring	-10.467	-6.651	-10.467	-6.651
I alt	-237.043	-207.034	-237.043	-207.034
Indregnet i resultatopgørelsen, side 29	-201.030	-174.686	-201.030	-174.686
Udlodning fra egenkapitalen, side 32	-36.013	-32.348	-36.013	-32.348
Udbetalte ydelser i alt	-237.043	-207.034	-237.043	-207.034
8 Administrationsomkostninger				
Løn og vederlag mv.:				
Løn mv.	-8.262	-7.351	-5.871	-5.528
Pension	-561	-562	-436	-442
Andre udgifter til social sikring	-69	-171	-58	-63
Lønsumsafgift	-455	-790	-370	-605
Løn og vederlag mv. i alt	-9.347	-8.874	-6.735	-6.638
Øvrige administrationsomkostninger	-9.075	-10.763	-9.174	-7.739
Administrationsomkostninger, brutto	-18.422	-19.637	-15.910	-14.376
Administrationsgodtgørelse fra tilknyttede virksomheder	0	0	363	245
Overført til investeringsomkostninger, jf. note 5	10.642	11.957	7.766	6.451
I alt	-7.780	-7.680	-7.780	-7.680
I løn og vederlag mv. indgår:				
Løn og vederlag til Cristina Lage	-375	-368	-375	-368
Fast løn inkl. pensionsbidrag mv. til andre ansatte, som kan tage risici	-424	-437	-251	-264
Variabel løn til andre ansatte, som kan tage risici	-67	-77	0	0
Honorar til bestyrelsens formand, Mette Carstad	-200	-155	-200	-155
Honorar til næstformand, Cecilie Therese Hansen	-140	-93	-140	-93
Honorar til uafhængigt bestyrelsesmedlem, Niels Olsen	-84	-90	-84	-90
Honorar til Lars Juel Thiis	-92	-64	-92	-64
Honorar til Bo Boje Larsen	-80	-52	-80	-52
Honorar til Ole Bjørn Petersen (udtrådt 14/6 2013)	-37	-52	-37	-52
Honorar til Geert Ahrends (udtrådt 14/6 2013)	-37	-52	-37	-52
Honorar til Rie Øhlenschlæger (indrådt 14/6 2013)	-62	0	-62	0
Honorar til Rikke Francis (indrådt 22/10 2013)	-13	0	-13	0
Der er ikke fastsat incitamentsprogrammer for direktion eller bestyrelse.				
Bestyrelsen har defineret "andre ansatte, som kan tage risici" som pensionskassens investeringschef, chefaktuar og ansvarshavende aktuar.				
Yderligere oplysninger om pensionskassens lønpolitik findes på www.arkitektension.dk/Ompensionskassen/Pensionskassenital				
Gennemsnitligt antal heltidsansatte	8	8	7	7
Honorar til den valgte revision, Deloitte:				
Lovpligtig revision	-162	-161	-114	-148
Andre erklæringsopgaver	-50	-18	-40	-18
Skatterådgivning	-30	-2	-15	-2
Andre ydelser	-568	-266	-574	-262
I alt	-810	-447	-743	-430

Noter til balancen

(alle beløb i 1.000 kr.)

Note	Koncernen		Pensionskassen	
	2013	2012	2013	2012
9 IT-Programmer				
Anskaffelsespris 1. januar	7.331	7.969	7.270	7.969
Året tilgang	17	104	17	43
Årets afgang	0	-742	0	-742
Anskaffelsespris 31. december	7.349	7.331	7.288	7.270
Afskrivninger og nedskrivninger 1. januar	-4.270	-3.374	-4.229	-3.374
Årets afskrivninger og nedskrivninger	-1.489	-896	-1.477	-856
Afskrivninger og nedskrivninger 31. december	-5.759	-4.270	-5.706	-4.229
Regnskabsmæssig værdi 31. december, i alt	1.589	3.061	1.582	3.041
10 Driftsmidler				
Anskaffelsespris 1. januar	3.789	3.785	3.789	3.785
Årets tilgang	96	4	61	4
Årets afgang	-285	0	-285	0
Anskaffelsespris 31. december	3.601	3.789	3.565	3.789
Afskrivninger 1. januar	-2.375	-1.585	-2.375	-1.585
Årets afskrivninger	-692	-790	-687	-790
Afskrivninger 31. december	-3.067	-2.375	-3.062	-2.375
Regnskabsmæssig værdi 31. december, i alt	535	1.415	504	1.415
11 Investeringsejendomme				
Dagsværdi 1. januar	694.048	598.530	509.230	479.274
Årets tilgang (nyanskaffelser og forbedringer)	3.069	10.466	3.019	9.478
Årets afgang	-121.560	0	-83.099	0
Kursreguleringer	-5.444	85.052	-5.930	20.477
Dagsværdi 31. december	570.113	694.048	423.220	509.230
Ved beregning af ejendommenes dagsværdi er der i gennemsnit anvendt følgende afkastprocenter:				
Boligejendomme	3,3%	3,3%	3,2%	3,1%
Erhvervsjendomme	5,0%	4,9%	5,4%	5,4%
Alle ejendomme	3,8%	3,7%	3,5%	3,5%

(alle beløb i 1.000 kr.)

Note	Koncernen		Pensionskassen	
	2013	2012	2013	2012
12 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder				
Andele i Arkitekternes Ejendomsselskab P/S, Gentofte (ejerandel 100 %)				
Kostpris 1. januar			60.000	60.000
Køb i året (1 nyt komplementarselskab)			90	0
Kostpris 31. december			60.090	60.000
Værdiregulering 1. januar			112.224	45.473
Andel af årets resultat			7.595	66.752
Værdiregulering 31. december			119.819	112.224
Regnskabsmæssig værdi 31. december, i alt			179.909	172.224
13 Kapitalandele i associerede virksomheder				
Anskaffelsespris 1. januar	0	3.000	4.786	3.000
Overgået til pro-rata-konsolidering	0	-3.000	0	0
Køb/salg i året	0	0	0	1.786
Anskaffelsespris 31. december	0	0	4.786	4.786
Nedskrivning 1. januar	0	0	0	0
Årets regulering (andel af resultater)	0	0	-2	0
Nedskrivning 31. december	0	0	-2	0
Opskrivning 1. januar	0	290	312	290
Overgået til pro-rata-konsolidering	0	-290	0	0
Værdiregulering 1. januar	0	0	-2	1
Årets regulering (andel af resultater)	0	0	25	22
Opskrivning 31. december	0	0	336	312
Regnskabsmæssig værdi 31. december	0	0	5.121	5.099
Indtægter fra associerede virksomheder				
Årets værdireguleringer, jf. ovenfor	0	0	24	22
Indtægter fra associerede virksomheder i alt	0	0	24	22
Associerede virksomheder består af:		Ejerandel	Resultat	Egenkapital
Unipension I/S, Gentofte		33%	55	9.988
Unipension Fondsmæglerselskab A/S, Gentofte		7%	75	25.108
Unipension GP ApS, Gentofte		8%	5	423
Unipension I/S indkøber varer og tjenesteydelser til administration af pensionsordninger.				
Unipension Fondsmæglerselskab A/S beskæftiger sig med investeringsrådgivning.				
Unipension GP ApS er komplementar for de fire nævnte kommanditselskaber.				
Indregnet under Investeringsforeningsandele i pensionskassen:		Ejerandel	Resultat	Egenkapital
Unipension PE K/S, Gentofte		8%	158.925	2.241.298
Unipension PE II K/S, Gentofte		7%	-1.261	49.230
Unipension Infra K/S, Gentofte		7%	-360	47.373
Unipension RE K/S, Gentofte		7%	7.524	831.496
Unipension Invest f.m.b.a., Gentofte (ejerandel ultimo året, varierer)		6%	6.667.823	85.541.165

Ovennævnte kommanditselskaber er beskæftiget med investering i unoterede kapitalandele.
Unipension Invest f.m.b.a. investerer i børsnoterede investeringsaktiver.

Pensionskassen anser associerede virksomheder og ovennævnte virksomheder, indregnet under investeringsforeningsandele i pensionskassen for fælles ledede, hvorfor de pro-rata konsolideres i koncernregnskabet.

(alle beløb i 1.000 kr.)

Note	Koncernen		Pensionskassen	
	2013	2012	2013	2012
14 Kapitalandele				
Børsnoterede danske kapitalandele	357.796	298.555	0	0
Unoterede danske kapitalandele	88.131	18.480	1.735	566
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	1.698.177	1.379.531	0	0
Unoterede udenlandske kapitalandele	339.022	316.353	128.585	124.635
Investeringsforeningsandele med kapitalandele	166.433	192.501	2.539.394	2.050.439
Dagsværdi i alt	2.649.559	2.205.420	2.669.714	2.175.640
På www.unipensioninvest.dk/da/Investering/Portefølje/-Aktier/Aktiebeholdning findes en fortegnelse over samtlige pensionskassens kapitalandele				
15 Obligationer				
Danske obligationer	2.242.119	2.609.880	0	0
Udenlandske obligationer	1.236.628	980.816	0	0
Værdi af rentefutures	50.355	42.534	0	0
Investeringsforeningsandele med obligationer	213.639	406.302	3.511.158	3.522.705
Dagsværdi i alt	3.742.740	4.039.531	3.511.158	3.522.705

16 Afledte finansielle instrumenter

Pensionskassen anvender finansielle instrumenter til styring af valuta-, rente- og aktierisici.

Valutaterminsforretninger (mio. kr.)	Udløb 2014	Hovedstol 2.249,3	Bogført værdi 55,2
--------------------------------------	---------------	----------------------	-----------------------

Note	Koncernen		Pensionskassen	
	2013	2012	2013	2012
17 Pensionshensættelser				
Pensionshensættelser 1. januar	4.707.123	4.429.519	4.707.123	4.429.519
Akkumuleret værdiregulering 1. januar	-18.772	-23.638	-18.772	-23.638
Retrospektive hensættelser 1. januar	4.688.351	4.405.881	4.688.351	4.405.881
Medlemsbidrag	293.491	289.180	293.491	289.180
Rentetilskrivning (grundlagsrente og rentebonus)	198.987	188.039	198.987	188.039
Pensionsydelse	-180.118	-159.757	-180.118	-159.757
Omkostningstillæg efter tilskr. af omkostningsbonus	-8.345	-8.404	-8.345	-8.404
Risikotab efter tilskrivning af risikobonus	7.751	-6.365	7.751	-6.365
Gruppelivspræmie	-7.086	-5.824	-7.086	-5.824
Overført til særlige bonushensættelser	-14.700	-14.398	-14.700	-14.398
Retrospektive hensættelser 31. december	4.978.332	4.688.351	4.978.332	4.688.351
Akkumuleret værdiregulering 31. december	19.732	18.772	19.732	18.772
Pensionshensættelser 31. december	4.998.064	4.707.123	4.998.064	4.707.123
Årets ændring i pensionshensættelser:				
Pensionshensættelser 31. december	4.998.064	4.707.123	4.998.064	4.707.123
Pensionshensættelser 1. januar	4.707.123	4.429.519	4.707.123	4.429.519
	290.941	277.604	290.941	277.604
Der er optaget i regnskabet således:				
Ændring i pensionshensættelser, jf. resultatopgørelsen	123.735	117.739	123.735	117.739
Årets tilskrevne bonus	167.206	159.865	167.206	159.865
	290.941	277.604	290.941	277.604

(alle beløb i 1.000 kr.)

Note**2013**

Pensionshensættelser opdelt på grundlagsrente
 Grundlagsrente 4,25 %
 Grundlagsrente 1,00 %

Garanterede ydelser	Bonuspotentiale på fremtidige bidrag	Bonuspotentiale på hvilende pensioner	Pensionshensættelser i alt
77.596	1.675	3.059	82.330
1.826.830	1.847.907	1.240.997	4.915.734
1.904.426	1.849.581	1.244.057	4.998.064

2012

Pensionshensættelser opdelt på grundlagsrente
 Grundlagsrente 4,25 %
 Grundlagsrente 1,00 %

Garanterede ydelser	Bonuspotentiale på fremtidige bidrag	Bonuspotentiale på hvilende pensioner	Pensionshensættelser i alt
77.525	1.937	2.596	82.058
1.840.689	1.768.970	1.015.405	4.625.065
1.918.214	1.770.907	1.018.001	4.707.123

	Koncernen		Pensionskassen	
	2013	2012	2013	2012
18 Særlige bonushensættelser				
Særlige bonushensættelser 1. januar	306.139	226.767	306.139	226.767
Bidrag, jf. note 17	14.700	14.398	14.700	14.398
Pensionsydelse	-10.445	-8.278	-10.445	-8.278
Andel af omkostningsresultat	-488	-432	-488	-432
Andel af risikoresultat	37	-323	37	-323
Gruppelivspræmie	-414	-299	-414	-299
Forrentning, jf. Egenkapitalopgørelse	26.500	33.613	26.500	33.613
Overført fra skyggekonto, jf. Egenkapitalopgørelse	15.013	40.694	15.013	40.694
Ændring i særlige bonushensættelser i alt	44.903	79.372	44.903	79.372
Særlige bonushensættelser 31. december	351.042	306.139	351.042	306.139
19 Gæld til kreditinstitutter				
Gæld ifb. med aftaler om genkøb af obligationer (repoforretninger)	811.653	844.377	0	0
Prioritetsgæld	3.712	9.065	200	3.586
Gæld til kreditinstitutter i alt	815.365	853.443	200	3.586
Prioritetsgæld, som forfalder mere end 5 år efter regnskabårets udløb, udgør	1.311	4.227	3	2.559
20 Afledte finansielle instrumenter				
Dagsværdi af afledte finansielle instrumenter med gæld til modpart	8.478	9.616	223	1.231

21 Nærtstående parter

Pensionskassen har transaktioner med tilknyttede, associerede og fælles-ledede virksomheder. Transaktionerne indgås på markedsmæssige vilkår og omkostningsdækkende basis.

Pensionskassen har nedenstående transaktioner af væsentligt omfang (mere end 25 tkr.) med nærtstående parter:
 Arkitekternes Ejendomsselskab P/S, Gentofte, salg af administrative ydelser, 0,4 mio. kr.
 Arkitekternes Ejendomsselskab P/S, Gentofte, renter af koncerninterne mellemværender, 0,1 mio. kr.
 Unipension Fondsmæglerselskab A/S, køb af formueforvaltning 2,2 mio. kr.
 Unipension Fondsmæglerselskab A/S, salg af varer og tjenesteydelser, 0,5 mio. kr.
 Unipension I/S, køb af varer og tjenesteydelser, 4,3 mio. kr.
 Unipension I/S, salg af varer og tjenesteydelser, 0,1 mio. kr.

Med hensyn til ejerandele mv. henvises til note 12 og 13.

(alle beløb i 1.000 kr.)

Note	2013	2012
22 Sikkerhedsstillelser og eventualforpligtelser		
Følgende aktiver til bogført værdi er optaget i registret efter § 167 i lov om finansiel virksomhed:		
Investeringsejendomme	25.000	25.000
Kapitalandele og investeringsforeningsandele med kapitalandele	1.863.256	2.205.420
Obligationer og investeringsforeningsandele med obligationer	3.390.381	3.467.795
Likvider	129.577	196.302
Tilgodehavende renter	38.289	33.996
Registrerede aktiver i alt	5.446.503	5.928.513

Pensionskassen og pensionskassens tilknyttede virksomhed er frivilligt momsregistreret på enkelte erhvervejendomme. Der hviler en almindelig momsreguleringsforpligtelse på disse ejendomme.

Pensionskassen har stillet obligationer til sikkerhed for afvikling af såkaldte repo-forretninger, som udløber i 2014, til en værdi af 812 mio. kr.

Pensionskassen har givet tilsagn om deltagelse i investering i unoterede kapitalandele med 669 mio. kr.

Pensionskassen har sammen med MP Pension - Magistre & Psykologer og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger en forpligtelse til at stille driftskapital til rådighed for Unipension I/S. Driftskapitalen udgør 10 mio. kr. ved periodens udgang. Det vurderes ikke, at der for tiden er brug for yderligere kapital.

23 Specifikation af aktiver og deres afkast til markedsværdi i 2013 (mio. kr.)	Markedsværdi		Netto- investeringer	Afkast før skat
	Primo	Ultimo		
Ejendomme, der er direkte ejet	522	423	-110	2,2%
Ejendomsaktieselskaber	172	238	58	4,4%
Ejendomme i alt	694	661	-52	2,8%
Børsnoterede danske kapitalandele	288	337	-32	30,5 %
Unoterede danske kapitalandele	6	7	1	2,1 %
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	1.611	1.945	27	18,6 %
Unoterede udenlandske kapitalandele	244	315	44	10,0 %
Kapitalandele i alt	2.149	2.603	40	19,0 %
Nominelle obligationer (zone A)	2.215	2.132	-103	0,9 %
Kreditobligationer	1.315	1.381	95	-2,1 %
Obligationer i alt	3.530	3.513	-8	-0,3 %
Øvrige finansielle investeringsaktiver	140	105	-158	

Afkast før skat er beregnet tidsvægtet på daglig basis. Afkast er opgjort eksklusiv investeringsomkostninger

Afkastschemaet er udarbejdet som foreskrevet i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse. Kategoriseringen af aktiverne svarer ikke helt til den, der er anvendt i balancen. For eksempel er aktier i ejendomsselskaber opført under ejendomme, mens de i balancen er behandlet som kapitalandele (aktier mv.). Påløbne, ikke-forfaldne renter er medregnet under det rentebærende aktiv, mens investeringsforeninger medregnes under den aktivkategori, som investeringsforeningen investerer i.

Note

24 Kapitalandele (aktier mv.) fordelt på brancher og regioner 31. december 2013

	Danmark	Europa	Japan	Nord-amerika	Syd-amerika	Øvrige Fjernøsten	Øvrige lande	I alt
Forbrugsgoder	0,7 %	3,3 %	1,0 %	6,0 %	0,1 %	0,9 %	0,8 %	12,8 %
Konsumentvarer	0,7 %	3,3 %	0,4 %	3,7 %	0,1 %	0,3 %	0,5 %	9,1 %
Energi	0,0 %	1,0 %	0,1 %	3,1 %	0,4 %	0,6 %	0,3 %	5,5 %
Finans	3,0 %	3,1 %	1,3 %	8,3 %	0,4 %	2,8 %	1,8 %	20,6 %
Sundhedspleje	6,8 %	1,8 %	0,2 %	4,7 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	13,7 %
Industri	4,4 %	3,9 %	1,6 %	4,2 %	0,0 %	0,4 %	0,3 %	14,9 %
Informationsteknologi	0,3 %	1,9 %	0,6 %	9,6 %	0,0 %	2,4 %	0,4 %	15,2 %
Materialer	0,2 %	1,3 %	0,3 %	1,9 %	0,3 %	0,4 %	0,3 %	4,6 %
Telekommunikation	0,2 %	0,6 %	0,2 %	0,7 %	0,0 %	0,4 %	0,1 %	2,2 %
Forsyning	0,0 %	0,3 %	0,1 %	0,8 %	0,0 %	0,3 %	0,1 %	1,5 %
I alt	16,2 %	20,5 %	5,8 %	43,0 %	1,2 %	8,4 %	4,8 %	100,0 %

25 Følsomhedsoplysninger

	Minimum påvirkning af basiskapitalen (mio. kr.)	Maksimum påvirkning af bonuspotentiale på hvilende pensioner før ændring i anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner (mio. kr.)	Maksimum påvirkning af anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner (mio. kr.)
Rentestigning på 0,7% - 1,0%	+41 - +58	305 - 424	+96 - +137
Rentefald på 0,7% - 1,0%	136 - 193	+350 - +516	0
Aktiekursfald på 12%	+76	0	+188
Ejendomsprisfald på 8%	+14	0	+33
Valutarisiko (VaR 99%)	+10	0	+26
Tab på modparter 8%	+31	0	+76
Fald i dødelighedsintensitet 10%	0	+91	+2
Stigning i dødelighedsintensitet 10%	2	83	0
Stigning i invaliditetsintensitet 10%	0	+2	0

26 Risikooplysninger

I beretningen er der redegjort for pensionskassens politikker og mål for styringen af finansielle risici og der henvises derfor til beretningen, side 22.

27 Nøgletal og femårsoversigt

I beretningen gengives nøgletal og femårsoversigten og der henvises derfor til beretningen, side 5.

Note

28 Bestyrelsens og direktionens øvrige ledelseshverv

Navn og stamdata	Uddannelse og ansættelse	Anciennitet i bestyrelsen	Valgperiode/udpegning	Medlem af AP	Andre tillids- og ledelseshverv
Mette Carstad, 52 år, medlemsvalgt, formand	Arkitekt, MAA, Bygningsstyrelsen	14 år	April 2013 til april 2016	Ja	Medlem af forretningsudvalget i Unipension I/S, formand for bestyrelsen i Arkitekternes Ejendomsselskab P/S, medlem af revisions- udvalget i Arkitekternes Pensionskasse. Bestyrelsesformand i BSB Lyngby-Taarbæk.
Cecilie Therese Hansen, 47 år, medlemsvalgt, næstformand	Arkitekt, MAA, projektleder i Novozymes	5 år	April 2012 til april 2015	Ja	Medlem af forretningsudvalget i Unipension I/S, næstformand for bestyrelsen i Arkitekternes Ejendomsselskab P/S, medlem af revisions- udvalget i Arkitekternes Pensionskasse.
Rikke Francis, 47 år, udpeget af Arkitektforbundet	Cand.act., ansvarshavende aktuar og under- direktør i Industriens Pension.	½ år	Udpeget oktober 2013 til oktober 2016	Nej	Medlem af bestyrelsen, Arkitekternes Ejendomsselskab P/S. Næstformand i Den Danske Aktuarforening.
Bo Boje Larsen, 62 år, udpeget af Akademisk Arkitektforening	Arkitekt, MAA, adm. direktør og medejer af 3XN A/S	3 år	Udpeget maj 2011 til juni 2014	Nej	Medlem af bestyrelsen, Arkitekternes Ejendomsselskab P/S. Medlem af bestyrelsen i 3XN A/S samt bestyrelsesmedlem i DBI.
Niels Olsen, 51 år, udpeget af organisationerne i fællesskab	Uafhængigt regnskabs- og revisionssagkyndigt medlem, HD i regnskab, adm. direktør for VP Securities A/S	5 år	Udpeget oktober 2009	Nej	Medlem af forretningsudvalget i Unipension I/S, medlem af bestyrelsen, Arkitekternes Ejendomsselskab P/S, formand for revisions- udvalget i Arkitekternes Pensionskasse. Bestyrelsesmedlem i PJD og formand for PJD's revisionsudvalg. Medlem af bestyrelsen i VP Services A/S og VP LUX S.a.r.l. (Luxembourg).
Lars Thiis, 58 år, medlemsvalgt	Arkitekt, MAA, Adjungeret professor, Aalborg Universitet, partner i Cubo Arkitekter A/S	20 år	April 2011 til april 2014	Ja	Medlem af bestyrelsen i Arkitekternes Ejen- domsselskab P/S. Medlem af bestyrelsen i Cubo Arkitekter A/S, Cubo Holding A/S og LJT Holding A/S. Formand for Arkitektkolernes Censorkorps og ordfører i Akademisk Arkitektforening. Medlem af bestyrelsen for Aarhus Kunstakademi. Medlem af Akademi for De Skønne Kunstner.
Rie Øhlenschläger, 64 år, medlemsvalgt	Arkitekt, MAA, indehaver af AplusB	1 år	April 2013 til april 2016	Ja	Medlem af bestyrelsen, Arkitekternes Ejendoms- selskab P/S. Bestyrelsesmedlem i Det Økologiske Råd, medlem af Teknologirådets repræsentant- skab, medlem af ledelsen af Akademisk Arkitekt- forening Østjylland, NREGI's repræsentantskab.

Navn og stamdata	Uddannelse og ansættelse	Anciennitet i bestyrelsen	Valgperiode/udpegning	Medlem af AP	Andre tillids og ledelseshverv
Cristina Lage, administrerende direktør, 59 år	Cand.merc., administrerende direktør i Unipension I/S	Ej relevant	Ej relevant	Nej	Administrerende direktør i MP Pension - Pensionskassen for Magistre & Psykologer Administrerende direktør i Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger Administrerende direktør i MP Ejendomme P/S Administrerende direktør i Arkitekternes Ejendomsselskab P/S Bestyrelsesformand i Unipension Fondsmæglerselskab A/S Bestyrelsesmedlem og administrerende direktør i Sorte Hest Ejendomspartnerselskab Direktionsmedlem i Komplementarselskabet Arkitekternes Ejendomme ApS Direktionsmedlem i Komplementarejendoms-selskabet MP ApS Direktionsmedlem i Komplementarejendoms-selskabet Sorte Hest ApS Direktionsmedlem i Unipension GP ApS Bestyrelsesmedlem i Unipension PE K/S Bestyrelsesmedlem i Unipension PE II K/S Bestyrelsesmedlem i Unipension RE K/S Bestyrelsesmedlem i Unipension Infra K/S Bestyrelsesmedlem i Schæffergården Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde, Nationalbankens Jubilæumsfond, Det Obelske Familiefond, Investeringsforeningen Alm. Brand Invest og GF Forsikring.

Kønsfordeling i vores ledelse 2013

Folketinget har med virkning fra 1. april 2013 vedtaget et lovforslag, der skal skabe en mere ligelig fordeling mellem mænd og kvinder i virksomhedernes ledelse. Pensionskassens bestyrelse, ledere og mellemledere er omfattet af de nye regler, som gælder fra og med regnskabsåret 2013.

Vi har udarbejdet en ligestillingspolitik. Målet i Unipensions ligestillingspolitik er en ligelig kønsfordeling på 40-60 pct. mænd og 40-60 pct. kvinder. Målet er opfyldt.

I forbindelse med valg eller udpegning til bestyrelsen orienterer vi om ligestillingspolitikken, og vi vurderer kønsfordelingen ved nyansættelser og ved indgåelse af eventuelle administrative samarbejder. Kvalifikationer vægtes højere end køn.

Enhed	Antal	Kvinder (pct.)	Mænd (pct.)
Bestyrelsen	7	57	43
Ledere og mellemledere	13	46	54

Din pensionskasse er en del af administrationsfællesskabet Unipension, som består af Arkitekternes Pensionskasse (AP), MP Pension – Pensionskassen for Magistre & Psykologer (MP) og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger (PJD).

Vi er medlemsejede pensionskasser, og det er vores mission at tilbyde højtuddannede og deres familier økonomisk tryghed hele livet gennem konkurrencedygtige pensioner, produkter og services.

